

DUES INTERPRETACIONS DIFERENTS DE CATALUNYA A LA CARTOGRAFIA FRANCESA DEL SEGLE XVII

Albert Barella i Miró

Introducció

Dins de la cartografia francesa del segle XVII hi ha dos mapes que reuneixen unes condicions òptimes per a un estudi comparatiu de les diferents interpretacions donades a la nostra terra pels cartògrafs de l'època. La primera característica, comuna a ambdues cartes, és la identitat de format i d'escala. La segona, l'època relativament propera de l'aparició dels mapes (disset anys entre l'un i l'altre), que no fa córrer el perill de l'existència de diferències substancials degudes a circumstàncies de tipus històric, ja que les dues cartes són posteriors al Tractat dels Pirineus. L'equilibri es manté, també, en el nombre de topònims cartografiats, que és gairebé igual en ambdós mapes, encara que no siguin els mateixos, la qual cosa evita el risc que suposaria la comparació de mapes d'un detall molt diferent.

Els mapes estudiats són els següents: "Principauté de Catalogne, divisée en neuf Diocèses; et en dix-sept Vegueries. Mais le Comté de Roussillon, où est l'Evesché d'Elne transféré a Perpignan: où sont les Veguerie de Perpignan, Souveguerie de Valspir: encor Veguerie de Villefranche en Conflans, Souveguerie de Capsir: encor le Val de Carol, la Torre de Cerdagne dans le Comté de Cerdagne, sont a present reunis a la France. Par le Sr. Sanson d'Abbeville Geogr. ordre. de S. Mté. Avecq privilege pour vingt ans. 1660. L. Cordier Abb. Sculptit"; i "La Principauté de Catalogne et le Comté de Roussillon avecque les Anciennes et les Nouvelles Bornes des Royaumes de France et d'Espagne, les Passages des Pyrenées et les autres Routes. Par P. Du Val. Geographe Ordre. du Roy. Chez l'Auteur, en l'Isle du Palais sur le Quai de l'Orloge, proche le coin de la Ruë de Harlay. Avec Privilege de Sa Majesté. 1677".

Ja el títol de les cartes deixa entreveure les seves diferències d'orientació: el mapa de

Sanson dona preferència a les divisions eclesiàstiques i administratives i, en canvi, Du Val es preocupa fonamentalment de les comunicacions.

Ja hem assenyalat que l'escala dels mapes no és molt diferent de l'un a l'altre: aproximadament 1:784 000 en el mapa de Sanson (mides: 387 x 461 mm) i 1:840 000 en el mapa de Du Val (mides: 402 x 545 mm). El nombre de topònims de llocs habitats és, respectivament, 383 i 388, o sigui molt equilibrat. El detall de l'orografia i la hidrografia és, potser, més minuciós, com veurem més endavant en analitzar cadascun dels mapes, en la carta de Sanson, i cap dels dos autors no es preocupa massa dels accidents del litoral. Noguesmenys, fins aquí, no hi hauria massa motius per justificar la diferència d'interpretació. Aquesta darrera es pot centrar en els tres punts següents: a) La forma del perfil costaner: el mapa de Sanson és, precisament, el primer en què apareix, documentadament i per autor conegut, la cèlebre forma panxuda que persistí durant tant de temps. En canvi, el mapa de Du Val s'apropa més a la realitat. b) La divisió territorial: el mapa de Sanson dona la divisió en bisbats, vegueries i sots-vegueries i sostreu la Val d'Aran a Catalunya. Du Val, en canvi, no adopta aquesta divisió, però anomena les comarques principals. La Val d'Aran està delimitada i es pot interpretar com si la vella frontera l'atribuís a França i la nova a Catalunya. c) Les comunicacions: la carta de Sanson sols esmenta alguns ponts importants; en canvi, Du Val, a més dels ponts, assenyalava els camins principals, especialment els que travessen els Pirineus. És el primer autor que s'ocupa d'aquest punt, tan important, dins la cartografia catalana antiga.

Farem una breu semblança dels autors, per tal de situar-los en l'entorn en què desenvoluparen les seves activitats, abans

d'entrar en l'anàlisi de les cartes en els diversos aspectes –forma general del mapa, orografia, hidrografia, divisions eclesiàstiques i administratives, comunicacions i aspecte artístic i decoratiu dels mapes–, i acabarem fent una comparació de la toponímia emprada.

Breu semblança dels Sanson i Du Val

Nicolas Sanson, anomenat d'Abbeville, nasqué l'any 1600 a aquesta ciutat i morí a París el 1667. Va tenir tres fills, tots ells cartògrafs: Nicolas, Guillaume i Adrien, desapareguts, respectivament, el 1648, el 1703 i el 1708, i un nét: Pierre Moulard Sanson, que també fou cartògraf i traspasà el material del taller als Robert de Vaugondy a mitjans del segle XVIII.

Sanson fou l'iniciador de la gran escola francesa de cartografia, la influència de la qual s'estengué durant la segona meitat del segle XVII i bona part del XVIII, fins l'època de la Revolució Francesa, i desplaçà d'Amsterdam a París la capital de l'art cartogràfic. Sanson publicà prop de tres-cents mapes i fou geògraf ordinari del rei de França. La seva primera obra fou una carta de l'antiga Gàl·lia en sis fulls que aparegué el 1629 però havia estat confeccionada molt abans, quan l'autor sols tenia 18 anys. Al començament de les seves activitats estigué associat amb el cartògraf Melchior Tavernier "el Jove" (1596-1665). Els Tavernier eren una família d'editors i cartògrafs fundada per Melchior "el Vell" (1544-1641) i seguida pels seus fills Gabriel, Jean Baptiste, Daniel i l'esmentat Melchior "el Jove". La seva obra més important fou "Le Théâtre géographique du Royaume de France" editat el 1634.

El primer atlas dels Sanson és del 1654 i comprèn cent mapes. Un segon atlas fou publicat el 1658 i és, potser, la seva obra més coneguda: es tracta de les "Cartes

Générales de toutes les parties du Monde", editat per Pierre Mariette "el Jove" (1634-1716) amb un contingut de 113 cartes, el qual es reedità el 1664 ampliat a 147 mapes. Col·laboraren en els atles de Sanson altres cartògrafs, com Tavernier, en els abans esmentats, i Nicolas Sanson, fill, en l'edició de 1670, que conté 153 mapes. Hi participaren, també, els gravadors Jean Somers, A. Peyrounin, A. Rivière, R. Cordier i el seu germà Ludovic, i De Plaes.

És de remarcar que les diverses reedicions dels atles de Sanson no contenen sempre el mateix nombre de cartes. Ja ho hem vist en esmentar les successives reedicions de l'atlas de 1658. També, certs autors comenten que alguns dels mapes dels atles de Sanson no poden ésser-li atribuïts, la qual cosa es deuria a la intervenció d'altres col·laboradors, com veurem després. Per altra banda, sembla que era cosa corrent afegir mapes addicionals i moltes vegades el contingut dels atles no corresponia a l'índex.

Altres obres de Sanson foren: les "Cartes particulières de la France" (1676), editades per Mariette amb mapes gravats per Prothenius-Johannes Somer i els dos Cordier; les "Cartes Générales de la géographie ancienne et moderne" de Nicolas (fill) i Guillaume Sanson, editades per Mariette el 1675. Aquest any es publicà, també, la "Géographie Universelle" signada per Nicolas (fill) i Guillaume Sanson, amb cartes gravades per Somer, R. Cordier, Plaetz, Peyrounin, L. Cordier i R. Michault.

En l'"Atlas Nouveau" (1689-1690), reeditat el 1692 i el 1696, intervingueren de forma palesa els cartògrafs Charles Alexis Hubert Jaillot (1640-1712), Nicolas de Fer (1646-1720), E. Michalet i Vaultier, a més dels fills de Sanson.

Ultra aquestes obres de tipus general, s'editaren sèries de volums relatius als continents i altres obres més especialitzades. En citarem les més importants: "L'Europe en plusieurs cartes nouvelles" (1648-1651), que sembla deguda als fills de Sanson; "L'Afrique en plusieurs cartes nouvelles" (1656-1660); "L'Amérique en plusieurs cartes" (1657); "L'Amérique en plusieurs cartes nouvelles" (1662, 1667, 1676); "L'Asie en plusieurs cartes nouvelles" (1652-1658). Aquests quatre darrers títols s'atribueixen al vell Sanson amb la col·laboració del gravador Peyrounin. "Judæa, seu Terra Sancta" fou editada a Amsterdam per Jean Covens (1683-1760) i Pieter Mortier

(1661-1711) el 1744, molt de temps després de la mort dels Sanson. La darrera obra d'un membre de la família fou la "Description de tout l'Univers" de Nicolas Sanson (fill), editada per F. Halma (1653-1722) a Amsterdam l'any 1700.

Els mapes de Sanson han estat inclosos dins atles de bon nombre d'altres cartògrafs entre els quals: Blaeu (fill), De Fer, De la Feuille, Delisle, Desnos, De Witt, De Sauzet, Du Val, Jaillot, Le Clerc, Luyts, Ottens, Schenk, Tassin, Tavernier i Nicolau Wisscher III.

La col·laboració dels Sanson a la cartografia de Catalunya és important. Mossèn Colomer esmenta sis mapes, amb més de disset variants comprovades. No totes, però, semblen atribuïbles al vell Nicolas, ja que moltes aparegueren bastant més tard de la seva mort, i per tant foren publicades bé pels fills, bé pels col·laboradors. És de remarcar que, en l'aspecte artístic, els mapes dels Sanson, sense ésser tan espectaculars com els holandesos, tenen, certament, un valor ornamental. La decoració es redueix, generalment, a les cartel·les, que estan molt ben fetes. El millor dels gravadors que col·laborà amb els Sanson fou l'"Abbé" Ludovic Cordier, sense que els altres desmereixin massa.

Passem revista, ara, a la producció dels Sanson que es refereix a Catalunya. Cronològicament, la primera obra de Nicolas Sanson on surt el Principat és un mapa dels Estats de la Corona d'Aragó, gravat per Somer i editat per Mariette l'any 1653 (possiblement fou inserit en l'atlas de 1654), encara que se li atribueix un mapa anònim de les costes del Principat que conté el litoral des de Montpeller al cap de Palos. L'atribució és versemblant, però, si fos certa, la data de la carta hauria d'ésser fixada envers el 1660 (i no l'any 1650, que és la que se li atribueix). El motiu és que en el mapa esmentat ja figura el típic perfil sansonià del litoral català, que no es dona pas del tot en la carta de 1653 i que, sembla, fou introduït més tard, precisament en el mapa objecte d'estudi, datat el 1660.

Aquest és, a més, el primer mapa del Principat sol i l'únic publicat, amb seguretat, durant la vida de Nicolas Sanson, pare. Fou gravat per L. Cordier i reeditat el 1696 i el 1699.

Una versió anglesa d'aquesta carta aparegué el 1700 signada per William Berry. La resta dels mapes de Sanson ja no poden ésser atribuïts amb seguretat al vell Nicolas, mort el 1667, encara que és possible que la

planxa bàsica fos executada per ell, perquè tots semblen calcats. Així veiem un mapa signat per Sanson datat el 1674, que és el més conegut, el que més vegades ha estat reeditat. Des de la primera edició hi figura també el nom de Jaillot, col·laborador dels fills de Sanson. Se'n coneixen reedicions dels anys 1680, 1689 (identificada per l'autor), 1692 i 1698, i d'altres sense data.

Vers l'any 1680 es publicà un nou mapa de Sanson-Jaillot, gravat per Cordier. Se'n coneixen diverses reedicions datades entre el 1690 i el 1708 (169..., 1695, 1706 i 1708). I encara n'hi ha dos més, el primer dels quals fou editat a Amsterdam per Pierre Mortier i a París per Hubert Alexis Jaillot l'any 1696; ambdues edicions van signades per N. Sanson. D'aquest mapa es coneix, encara, alguna reedició sense data. Finalment, un darrer mapa, sense data estampada però amb tota probabilitat editat a finals del segle XVII, aparegué a Amsterdam imprès al taller de Pierre Mortier.

Els Sanson publicaren, també, mapes de la Península. És interessant, en aquest aspecte, una carta en dos fulls datada l'any 1692 i executada pels fills del vell Nicolas amb la col·laboració de Jaillot. El full oriental conté els Estats de la Corona d'Aragó.

La influència de Sanson sobre la majoria dels cartògrafs francesos, holandesos, italians i alemanys de la segona meitat del segle XVII i bona part del XVIII és palesa. La deformació sansoniana del nostre litoral perdurà, mercès a plagis i reedicions, fins al 1760, quan feia més de cinquanta anys que havien aparegut mapes amb el perfil rectificat.

Però no tots els cartògrafs de l'època combregaren amb les idees de Sanson en relació amb la forma de Catalunya, i fins i tot dins de la seva família i entre els seus col·laboradors trobem qui discrepà: el seu gendre Pierre Du Val i Hubert Alexis Jaillot. Parlarem del primer, autor de l'altre mapa objecte d'estudi.

Pierre Du Val d'Abbeville (1619-1683) fou nebot i gendre del vell Nicolas Sanson i deixeble seu. A més de cartògraf, exercí de geògraf ordinari del rei. Si bé no tingué la personalitat del seu mestre, fou un cartògraf conscient i honest que deixà una obra molt notable, i els seus mapes foren inclosos en atles de cartògrafs tals com: Blaeu (fill), Danckerts, Horn, Janson, Le Clerc i Placide de Sainte Hélène.

El 1645, amb l'ajuda de l'editor A. de Fer, publicà a París "Cartes de Géographie". Aquesta obra de geografia universal (amb

Mapa 1: Mapa de Sanson

(Foto: autor)

Mapa 2: Mapa de Du Val

(Foto: autor)

quaranta mapes) fou reeditada el 1662 i altres vegades. El 1658 aparegué "Les acquisitions de la France par la paix", reeditada el 1667 (14 mapes). El 1665, "Diverses cartes et tables pour la Géographie ancienne" (44 mapes), reeditades el 1669. El 1667, "Cartes et tables de Géographie des provinces eschuës" (10 mapes).

Més interès té l'atlas "Le Monde ou la Géographie Universelle" de 1670, amb 84 mapes, reeditat el 1682. La primera edició estigué a cura de N. Pepingue i la segona del propi Du Val.

El 1677 edità la "Géographie française"; el 1679, "Les XVII provinces où sont les conquêtes du Roy en Holland et en Flandres" (18 mapes), i el 1680, "Le monde chrétien", amb 16 mapes.

Nogensmenys, la seva darrera obra, la "Géographie Universelle", no arribà a veure-la acabada, ja que aparegué el 1685 (dos anys després de la seva mort), amb 51 mapes, i fou reeditada a Londres el 1691 i a Nurenberg el 1694. La filla de Du Val edità, el 1688, un important atlas, amb 102 mapes, que sembla la culminació de l'obra que persegua aquest darrer.

Du Val cartografià Catalunya dues vegades: l'una l'any 1677 (el mapa objecte d'estudi) i l'altra, obra pòstuma, és una carta d'Aragó i Catalunya, contenen, també, Navarra. És de l'any 1685, és a dir, publicada després de la seva mort, primer per la vídua i després per la filla.

Anàlisi comparativa de la forma dels mapes

La comparació a cop d'ull de les dues cartes (mapes 1 i 2) mostra, ja, la diferència de concepte entre els dos autors en relació amb la forma del Principat. L'avaluació d'aquesta diferència mitjançant l'aplicació del mètode empíric emprat en estudis anteriors comporta les xifres que es mostren a les taules 1 i 2.

Les xifres de la taula 2 són molt explicatives de la forma dels dos mapes quant al perfil de la costa catalana. Els valors més grans que la unitat corresponen a aquelles distàncies que, en els mapes examinats, són proporcionalment més elevades que en els mapes actuals, i els coeficients menors que la unitat volen dir que les mides corresponents són més petites que en les cartes d'ara. Si examinem de més a prop aquests valors, es veu ben clarament l'inflament del litoral català en els mapes de Sanson des de Begur a Barcelona ("). Això fa que el punt més oriental de Catalunya sigui, en aquest

mapa, el cap de Begur i no el de Creus, la qual cosa tanca excessivament el golf de Roses. Les xifres assenyalades amb (") són les més representatives del que anomenem "deformació sansoniana", el màxim de la qual es troba entre Mataró i Barcelona. Hom pot veure que Barcelona, Tarragona i Tortosa romanen gairebé en el mateix paral·lel geogràfic.

Contràriament, a la regió del delta de l'Ebre la mesura corresponent mostra una mena d'aixafament (^): la distància Senet-Tortosa és molt més curta que la real, la qual cosa fa que el curs de l'Ebre es decanti massa cap al sud-oest.

En el mapa de Du Val, en canvi, trobem que el perfil de la costa s'enfonsa cap a ponent en la zona del cap de Begur ('), amb la qual cosa el golf de Roses resta gairebé obert per la banda de migdia. També hi ha una deformació entre el cap de Sant Sebastià i el de Tossa, on apareix exagerada la badia de Palamós. Trets aquests dos detalls, que provenen més d'una herència holandesa que francesa, la resta del litoral és més apropiat al vertader, si bé s'insinua un lleuger inflament entre Blanes i Tarragona, molt inferior, però, al de Sanson i que assoleix la màxima amplitud, principalment, entre Barcelona i Tarragona. En canvi, la distància Senet-Tortosa és molt més apropiada a la real i el curs inferior de l'Ebre més correcte.

L'orografia

Hom ha citat, ja, el fet que hi ha un major detall en el mapa de Sanson que en el de Du Val. En ambdues cartes hi ha poca toponímia de l'orografia: Sanson sols dóna els noms dels Pirineus; Du Val hi afegeix el Montseny i Montserrat.

En el mapa de Sanson –i sempre seguint la representació típica de l'època– són ben identificables les muntanyes que envolten la Val d'Aran, encara que aquesta sigui cartografiada a França, i la zona axial del Pirineu es troba aixecada en el tram comprès entre la Maladeta i el port de la Bonaigua (Molières, Besiberri, Montardo, Colomers, Ratera, etc.). D'aquest massís es desprèn una branca que baixa cap al sud fins prop d'Erillcastell, que pot prefigurar la zona Subenuix-Cerví, i una altra per la banda dels Encantats-Peguera-Montsent de Pallars, fins als voltants de Montcortès. L'estany de Montcortès és, precisament, l'únic representat al Pallars. Així, doncs, fins un cert punt, queden ben delimitades les capçaleres del riu Flamicell i la Noguera de Tor.

Taula 1: Fase A. Distància Senet-cap de Creus = 1

Distàncies	Sanson	Du Val	Actuals
Senet-cap de Creus	1,00	1,00	1,00
Senet-Begur	1,06	0,94	1,00
Senet-Blanes	0,99	0,93	0,91
Senet-Mataró	1,01	0,88	0,84
Senet-Barcelona	0,96	0,89	0,82
Senet-Tarragona	0,79	0,86	0,77
Senet-Tortosa	0,80	0,93	0,91

Taula 2: Fase B. Base: Senet-cap de Creus = 1. Distància en els mapes actuals = 1

Distàncies	Sanson	Du Val
Senet-Begur	1,06 (")	0,94 (')
Senet-Blanes	1,09 (")	1,02
Senet-Mataró	1,20 (")	1,05
Senet-Barcelona	1,17 (")	1,08
Senet-Tarragona	1,02	1,11
Senet-Tortosa	0,88 (^)	1,02

Més a migdia, una altra carena sembla representar les serres de Sant Gervàs, Lleràs i Montllobar fins al Montsec d'Ares i la serra de Montclús. A l'altre costat del port de la Bonaigua hom troba indicats els massissos de Beret i Marimanya. A llevant de València d'Àneu resten ben delimitades les capçaleres de la Noguera de Cardós i la Vallferrera o riu de Tor (Mont-roig, Campirme, Monteixo) i el massís de la Pica d'Estats i el Sotllo estan degudament aixecats d'acord amb llur importància. El massís continua pel pic dels Llacs, Salòria, Urdossa i Tossal de l'Orri, baixa més al sud i s'aixeca novament a les serres de Taús, Boumort i Carreu. Rest a un xic exagerada l'alçària de les serres a llevant i migdia d'aquest grup (Santa Fe, Prada, Conca, Comiols, Montsec de Rúbies i Sant Mamet).

Seguint el Pirineu, un massís important apareix des de Coma Pedrosa i Tristaina passant per Meners i Envalira fins al Puigpedrós i les muntanyes a ponent de la vall de la Llosa (Muga, Tossa Plana, Monturull), però Andorra resta una vall bastant oberta a migdia.

Des del Puigmal, es desprèn el muntanyam pre-pirineu de la Tosa d'Alp, Moixeró i Cadí; el Port del Comte, serres del Verd i Ensija, fins als Rasos de Peguera a llevant i les serres d'Odèn i Oliana a ponent. Les muntanyes ocupen massa generosament el Solsonès fins arribar, a través de la Segarra, a la Conca de Barberà.

També s'exalten excessivament les asprositats de les Garrigues, la qual cosa treu relleu a les muntanyes de Prades i Montsant, que enllacen, per l'Argentera i Llaberia, amb la serra de Tivissa i el coll de Balaguer.

A llevant del Puigmal, el Pirineu perd amplada i resta limitat a la zona axial fins l'Albera, on hi són dibuixades les muntanyes de la península del cap de Creus. La serralada transversal (Milany, Puigsacalm) hi és cartografiada amb poc relleu per més que les muntanyes arriben fins a Collsabada.

L'altiplà central hi és representat un xic irregularment i amb muntanyes de poca alçària. Ultra les ja esmentades del Solsonès i la Segarra, s'hi veuen turons escampats per les comarques d'Osona, el Lluçanès (els Munts) i el Moianès (Rodors), que dibuixen una carena gairebé ininterrompuda des del Ripollès als voltants de Manresa.

La carena pre-litoral està ben definida des de les Guillerries-Montseny-Bertí-Sant Llorenç del Munt-serra de l'Obac i Montserrat. En canvi, manca la serralada Litoral, a excepció d'un ramal que baixa del Montseny fins Arenys i que podria representar el Montnegre. A la banda de Girona, en canvi, hi ha representades les Gavarres i el massís de Montgrí.

A l'altra banda de l'Ebre es troba cartografiat el Montsià i s'hi marquen els relleus de la Fatarella, Pàndols, Cavalls i Pesells, però Caro, l'Espina i els Ports resulten poc destacats en relació amb la resta.

Nom actual	Mapa de Sanson	Mapa de Du Val
l'Agli	Agly R.	Agly R.
l'Anoia	Noya R.	Noya R.
el Besòs	Besos R.	Besos R.
el Cardener	Cardoñer R.	Cardaner R.
el Cinca	Cinca R.	Cinga R.
el Corb	Corb R.	Corb R.
l'Ebre	Ebre R.	Ebre R.
el Fluvià	Fluvia R.	Fluvia R.
el Francolí	Francoly R.	Francoly R.
el Gaià	Caya R.	—
la Garona	Garonne R.	Garonne R.
el Llobregat	Llobregat R.	Llobregat R.
el Llobregat (Empordà)	—	Llobregat R.
la Muga	—	Muga R.
la Noguera Pallaresa	Noguera Pallaresa R.	Noguera Pallaresa R.
la Noguera Ribagorçana	Noguera Ribagorçana R.	Noguera Ribagorçana R.
riu d'Ondara	Cervera R.	Cervera R.
el Segre	Segre R.	Segre R.
el Tec	Tech R.	Tech R.
el Ter	Ter R.	Ter R.
la Tet	Tet R.	Tet R.
la Tordera	Tordera R.	Tordera R.
la Valira	Valira R.	Belire R.

Taula 3: Hidrografia. Toponímia comparada

Finalment, apareix una serralada que va des del Vendrell fins prop d'Igualada (Albinyana, Montmell, Ancosa, Brufaganya) però la seva importància és bastant exagerada.

Al Rosselló està ben definit el massís del Canigó i les muntanyes que separen el Rosselló de les Fenolledes. També sobresurt el Carlit, però el Capcir resulta molt obert cap al nord. Cal destacar la importància que es dona en aquesta carta (herència dels mapes holandesos de finals del segle XVI) a la zona lacustre de la Cerdanya i el Capcir (s'hi distingeixen quatre llacs, que podrien ésser els de Lanós, la Bullosa, Puigbalador i Matamala). Aquesta part de la carta està quelcom estrafeta i hom no pot garantir quins són els estanyos cartografiats.

En el mapa de Du Val l'orografia és quelcom més esquemàtica i menys detallada. Als Pirineus, de ponent a llevant, veiem ben dibuixades les muntanyes entorn de la Val d'Aran, de les quals es desprenen diverses ramificacions. Una arriba fins a prop de Cabdella seguint una línia Besiberri-Subenuix-Cervi. Una altra branca separa les valls de la Noguera Pallaresa i la Noguera de Cardós des del Mont-roig, pel Campirme, als voltants de Llavorsí, i es perllonga a l'altra banda de la Noguera de Cardós pel pic de la Màneg, Orri, Taús, Boumort, Carreu, Rialb, Comiols, fins prop de Ponts.

Manquen, en canvi, totes les muntanyes entre les Nogueres Pallaresa i Ribagorçana

al sud de la serra de Sant Gervàs, a excepció dels Aspres prop de la serra de Montclús. Els Aspres són cartografiats probablement per motius històrics (batalla anomenada de Balaguer).

De la Pica d'Estats baixa una carena vorejant la Vallferrera fins els voltants d'Organyà, prefigurant la renglera Monteixo-Salòria-ras de Conques-Solanell i la resta de les muntanyes de l'Alt Urgell.

A la banda d'Andorra i de la Cerdanya hi ha poca orografia. El relleu reapareix al Puigmal, d'on baixa una carena fins prop de Torà, prefigurant el Pre-Pirineu (Tosa d'Alp, Moixeró, el Port del Comte i Querol), amb una ramificació cap al Berguedà (serra del Verd, Ensija, Rasos de Peguera i Tossals) fins prop de Cardona. Al sud de la serra de Querol el relleu resulta excessivament aixecat.

Una altra ramificació, que baixa del Puigmal i la Tosa d'Alp, voreja la banda esquerra del Llobregat (Catllaràs, Tubau, Pic-en-cel) i s'allarga fins a Sallent, al Bages, envaint el Lluçanès, el Moianès i Osona, bé que d'una manera irregular.

A llevant del Puigmal apareixen les muntanyes de la capçalera del Ter i del Ripollès (serra Cavallera), però no hi ha cap referència a la serralada Transversal. La zona axial segueix sensiblement el traçat fins l'Albera.

Fora del sistema pirinenc i pre-pirinenc, trobem una carena que separa el riu Cinca del Segre des de Tamarit de Llitera fins prop de Lleida, molt exagerada en

importància. També són poc realistes, en el mateix sentit, alguns turons a migdia de la plana d'Urgell i les Garrigues. Com a compensació destaquen poc les muntanyes de Prades i Montsant i, en canvi, un xic massa les serres de Tivissa i Llaberia i el coll de Balaguer. A l'altra banda de l'Ebre només hi ha indicis que permetin endevinar l'existència dels Ports de Beseit, Caro i Godall, així com del Montsià. El corredor existent entre la serra de Godall i el Montsià és batejat com "Puerto de Tortosa".

De la carena pre-litoral s'hi esmenten les muntanyes de les Guillerries, Montseny, Bertí, Sant Llorenç, serra de l'Obac i Montserrat. Després es perd el rastre. Contràriament a Sanson, Du Val cartografià la carena litoral des de les Gavarres, Cadiretes, serra de Clarà, Montnegre, el Corredor i Sant Mateu, però no hi són assenyalats ni Collserola ni el massís de Garraf.

Al Rosselló està ben dibuixada la branca dels Pirineus que forma el massís del Canigó, que s'allarga fins a Illa, i les muntanyes que separen el Rosselló de les Fenolledes des d'Estagell al Roc de Madres. El Capcir està ben delimitat, així com la capçalera de la Cerdanya des del Puigmal al Carlit i Puimorens. Hi ha, com de costum, els quatre estanys de la regió Cerdanya-Capcir que també figuren en la carta de Sanson. El Segre neix, segons el mapa, en un estanyol, detall que també es troba en la carta de Sanson.

L'únic estany cartografiat per Du Val al Pallars és el de Gerber, sota el port de la Bonaigua.

Hidrografia

Anàlogament a l'orografia, la xarxa fluvial està quelcom més detallada en el mapa de Sanson que en el de Du Val, encara que la toponímia del conjunt és més aviat escassa en ambdues cartes (taula 3). Nogensmenys, hem intentat identificar una bona part dels rius i torrenteres que apareixen en els dos mapes. El recull forma la *taula 4*.

Com a dades significatives i característiques d'aquestes cartes pel que fa a la hidrografia, direm que en el mapa de Sanson, com que la partió entre França i Catalunya és el port de la Bonaigua, el naixement de la Noguera Pallaresa és a França i està ben situat, prop de Montgarri i l'ull de la Garona que, com és natural, corre sempre per territori francès.

El naixement del Llobregat està mal situat, ja que el confon amb el riu de Bagà, afluent del Bastareny. La branca principal,

Conca	Mapa de Sanson Afluents	Mapa de Du Val Afluents
la Garona	riu de Ruda riu Unhòla riu de Valarties riu Nere riu de Varradòs riu Joeu riu de Toran	— — — riu Nere — — —
la Noguera Ribagorçana	la Noguera de Tor-riu de Sant Martí-riu de Sant Nicolau riu d'Ertà Torrent del Solà barranc d'Esplugafreda barranc d'Escarlà	la Noguera de Tor-riu de Sant Martí-riu de Sant Nicolau riu d'Ertà Torrent Gros — —
la Noguera Pallaresa	riu de la Bonaigua riu Escrita riu de Balasca la Noguera de Cardós-la Noguera de Vallferrera riu de Santa Magdalena riu de Caregue riu del Cantó barranc d'Enseu el Flamicell-riu de Manyanet riu de Carreu barranc de Seròs torrent del Bosc riu de Conques	— riu Escrita — la Noguera de Cardós-riu de Tor (Vallferrera) — riu de Caregue riu del Cantó — el Flamicell-riu de Manyanet barranc de l'Espona barranc de Seròs torrent del Bosc riu de Conques o torrent de la Colomera
el Segre	riu d'Eina riu d'Angostrina riu de Querol la Llanerera riu de la Molina riu Duran torrent de la Quera riu de Santa Maria torrent de Pi riu del Quer riu de Bescaran riera de Cerc riu de Bona la Valira-la Valira d'Ordino-riu d'Arsal-riu de Fontargent riera de Castellbò riu de Pallerols riu de Lavansa riu de Cabó riu de Perles riera Salada-el Rialb riu de Madrona (Pinell) el Rialb el Llobregós riu de Bellfort riu Boix el Sió riu de Farfanya el Corb-riu d'Ondara el Cinca —	— riu d'Angostrina riu de Querol — — riu Duran — — riu de la Llosa riu del Quer — riera de Cerc — la Valira-la Valira d'Ordino — riu de Pallerols — riu de Cabó — riera Salada — el Rialb el Llobregós — riu Boix el Sió riu de Farfanya el Corb-riu d'Ondara riu de Set el Cinca
l'Ebre	el Matarranya-la Vallmajor-l'Algars el Siurana-riu de Montsant-riu de la Febró-riu de Cortiella- riu de Prades riu Sec riera del Comte riu de la Canaleta torrent de les Olles riera de Lledó	el Matarranya-la Vallmajor-l'Algars el Siurana-riu de Montsant-riu de la Febró-riu de Cortiella- riu de Prades riu Sec riera del Comte riu de la Canaleta — riera de Lledó
Rius que desaigüen al Mediterrani des de la Sénia al Llobregat (excepte l'Ebre)	la Sénia torrent de la Font de la Gràcia barranc de l'Estany torrent del Pi riu de Llastres riera de Riudecanyes riera d'Alforja riera de Riudoms	la Sénia torrent de Camarles barranc de l'Estany torrent del Pi riu de Llastres riera de Riudecanyes — riera de Riudoms

Conca	Mapa de Sanson Afluents	Mapa de Du Val Afluents
	el Francolí-riu Gorieta-riu de Vallverd-el Brugent-riu d'Anguera- barranc del Tillar el Gaià el Foix-riera de Marmellar riera de Ribes	el Francolí-riu Gorieta-riu d'Anguera el Gaià el Foix riera de Ribes
el Llobregat (neix com si fos la riera de Bagà)	el Bastareny el Llobregat (ver) riera de Merlès riera de Merola riera d'Olost riu de Calders el Cardener-riu Negre-Valltorta- l'Aigua d'Ora-riera d'Hortons- riera de Rajadell — — l'Anoia-riu de Bitlles-riera Gran-riera de Carme riera de les Arenes (Rubi)-riera de Vallvidrera riera de Cervelló	el Bastareny el Llobregat (ver) riu de Saldes riu de Peguera el Margançol riera de Merlès riera de Merola riera Gavarresa riera de Calders el Cardener-riu Negre-riera de Navel-riera de Rajadell riera de Mura l'Anoia-riu de Bitlles-riera Gran riera de les Arenes (Rubi) riera de Cervelló
Rius que desaigüen al Mediterrani entre el Llobregat i el Ter	riera Blanca el Besòs-el Congost-riera de Mogent-el Ripoll-riu Sec-riera de Cànoves riera d'Argentona riera de Vallalta la Tordera-riera de Gualba-riera d'Àrbúcies-riera de Santa Coloma- riera de Cabanyes-riera de Vallmanya —	— el Besòs-el Congost-riera de Mogent-el Ripoll-riu Sec — — la Tordera-riera de Santa Coloma el Riudaura
el Ter	el Ritort el Freser-riu de Núria-el Rigard riu Merdàs riu de les Llosses riu Ges el Gurri-el Méder-riera de Muntanyola riera Major riera d'Osor riu Brugent riera de Llèmena l'Onyar-torrent del Solà-riera de Benaula-riera Gotarra-riera de Verneda riu Güell el Terri riera de la Farga el Daró-riu de Fonteta	el Ritort el Freser riera de Vallfogona riu Merdàs riu Ges el Gurri-el Méder — — riu Brugent — l'Onyar — el Terri — riu de Fonteta
el Fluvià	el Riudaura riu de Llierca riu Borró	riera d'Oix riu de Llierca —
la Muga	el Llobregat-el Ricardell-riera d'Anyet-l'Orlina-el Manol-riera d'Àiguema	el Llobregat-l'Orlina-el Manol
el Tec	riu de la Comalada riu de Sant Llorenç torrent de Bonabosc riu de Montdony riera Ampla el Riucerdà riu de Morellàs Vallmanya	riu de Morellàs — — — — — — —
la Tet	la Ribera riu de Carança riu de Cabrilis riera de Rojà riu de Saorra riu de Fillols riera de Noedes la Castellana riu de Lentillà el Bulès riera de Gimenell	— riu de Carança riu de Cabrilis riera de Rojà — — — la Castellana — — riera de Gimenell
l'Agli	el Verdoble	el Verdoble

Taula 4: Sistema hidrogràfic identificat en els mapes

originada a Castellar de n'Hug, figura com un afluent que desguassa a Guardiola de Berguedà.

En el mapa de Du Val la Noguera Pallaresa neix, erròniament, sota el port de la Bonaigua, poc més amunt de València d'Àneu. Un ramal surt de l'estany de Gerber.

Es repeteix l'error, ja esmentat en el mapa de Sanson, pel que fa al naixement del Llobregat, el qual aflora al peu del coll de Pal a la Tosa d'Alp, com si fos el riu de Bagà. En ambdós mapes el Segre neix en un estanyol. Hi ha, evidentment, altres errors més o menys palesos en el traçat dels rius, i es troben certs sistemes no massa ben delinats, en especial el Siurana-Montsant-Febró-Prades-Cortiella i el conjunt Muga-Llobregat-Manol-Orlina-Ricardell, a l'Alt Empordà.

Ultra els rius compresos en la *taula 4*, en ambdós mapes hi ha altres torrenteres que no hem pogut identificar, més abundants en el mapa de Sanson.

Quant al sistema lacustre (llevat dels estanys pirinencs, ja esmentats), Sanson cartografia els estanys de Castelló d'Empúries, Ullastret i Pals, ometent els de Sils, Ivars i Banyoles. Al Rosselló afegeix un llac prop d'Elna. Du Val cartografia els llacs principals: Salses, Castelló, Banyoles, Sils i Ivars, ometent els menors d'Ullastret i Pals.

Costes

Cap dels dos mapes analitzats no detalla massa els accidents costaners. Sanson no en dona la toponímia de cap, ni tan sols del cap de Creus, hi manquen les illes Medes i, en canvi, cartografia les illes de Castellar i de Port Lligat, a la península del cap esmentat, així com algun illot, però sense donar-ne el nom. Al delta de l'Ebre, representat com un arxipèlag, sols figuren dos topònims: els Alfacs i la Torre de l'Oliver.

Du Val és més explícit i posa més toponímia: cap de "Creuz", golf de Roses, les Medes (tres illes); el cap de "Palafuguell", que no coincideix amb el de Sant Sebastià (no indicat), és a llevant de Palamós. Assenyalava el cap de "Selon" (Salou), anomenat també "Punta Grossa", i, finalment, al delta de l'Ebre, representat com un arxipèlag, cosa normal a l'època, hi ha els topònims: "Embouchûres de l'Ebre", "les Alfaches" i "Port des Alfaches". Marca amb una àncora, indicant port de mar: Cadaqués, Palamós, Barcelona i Tarragona.

Ponts i camins

Hom ja ha indicat que Sanson es limita a assenyalar els ponts més importants. Són els següents:

- la Noguera Ribagorçana: Orrit, Blancafort i Alfarràs.
- la Noguera Pallaresa: Llavorsí, Rialb i Tremp.
- el Flamicell: la Torre de Cabdella, "Garbet" (Gremenet ?) i un tercer aigües avall.
- el Segre: Llivia, Bellver, Bar, la Seu d'Urgell, els Tres Ponts (al congost del mateix nom), Peramola, Camarasa (dos ponts), Balaguer. Hi ha un pont al riu de Perles, afluent del Segre.
- l'Ebre: Tortosa.
- el Llobregat: Sallent, Monistrol i Martorell.
- el Cardener: Manresa.
- l'Anoia: Igualada.
- la Tordera: Hostalric.
- el Ter: Camprodon, Sant Joan de les Abadesses, Ripoll, pont de la Corba (Aigües de Ribes), Roda, Amer, Girona i Torroella de Montgrí.
- el Fluvià: Olot, Castellfollit de la Roca.
- la Muga: Albanyà.
- el Tec: Prats de Molló, pont del Tec (entre Prats i Arles), Arles i Ceret.
- la Tet: Vilafranca de Conflent.
- l'Aude: Puigbalador.
- la Garona: Salardú i Les.

Quant al mapa de Du Val, a més dels ponts cartografia els camins principals. Els ponts indicats són els següents:

- la Noguera Ribagorçana: el Pont de Suert, Orrit, pont de Montfort, Blancafort, Valldeïllou, Alfarràs i Almenar.
- la Noguera Pallaresa: Llavorsí, Gerri, la Poble de Segur i Tremp.
- el Flamicell: la Torre de Cabdella i la Poble de Segur.
- el Segre: Puigcerdà, Castellnou de Carcolze, Bar, la Seu d'Urgell, un pont aigües amunt de Noves de Segre, els Tres Ponts, Peramola, Oliana, un pont aigües amunt de Ponts, Camarasa (dos ponts), Balaguer i Lleida.
- la Valira: Andorra, Sant Julià de Lòria i Castellciutat.
- l'Ebre: Tortosa.
- el Llobregat: Bagà (Bastareny; cal recordar que el naixement del riu està mal interpretat), Berga, Sallent, un pont prop de Manresa, Monistrol i Martorell.
- el Cardener: Manresa.
- la Tordera: Hostalric.

- el Ter: pont de la Corba (Aigües de Ribes), Manlleu, Roda, Amer, Girona i Torroella de Montgrí.
- el Fluvià: Olot, Besalú i Bàscara.
- la Muga: Castelló d'Empúries.
- el Tec: Arles, el Voló, Elna.
- la Tet: Prada i Perpinyà.
- l'Aglí: Ribesaltes.
- A la Garona no es representa cap pont.

Els camins principals en el mapa de Du Val són els següents:

1. Barcelona a França pel Portús: Barcelona-Sant Celoni-Hostalric-Girona-Bàscara-Figueres-la Jonquera-el Portús (175 m)-el Voló-Perpinyà-Ribesaltes-Salses i el "Mal Pas" cap a Sigeon.
2. Barcelona a França pel Pallars: Barcelona-Martorell-Masquefa-Piera-Igualada-Jorba-Copons-Calaf-Torà-Ribelles-Ponts-Mata-solana-Conques-la Pobla de Segur-Gerri-Sort-Rialb-Llavorsí-Esterri d'Àneu-València d'Àneu-port de la Bonaigua (2 072 m)-Salardú-Vielha a eth Pònt de Rei.
3. Barcelona a València: Barcelona-Sant Boi de Llobregat-Castelldefels-Garraf-Sitges-Vilanova i la Geltrú-Cubelles-Arc de Berà-Tamarit-Tarragona-Cambrils-l'Hospitalet de l'Infant-el Perelló-Tortosa-la Galera i els Hostalets (a la partió entre Catalunya i el País Valencià).
4. Barcelona a Aragó: Barcelona-Martorell-Masquefa-Piera-Igualada-Jorba-Cervera-Tàrraga-Bellpuig-Belllloc-Lleida-Benavent-Almacelles a Montsó.
5. Barcelona a Montserrat: Barcelona-Martorell-Masquefa-Collbató-Montserrat, amb un ramal de Collbató a Monistrol.
6. Camins importants indicats al Rosselló: Prada-Mosset-Sant Pau de Fenollet; Perpinyà-Ribesaltes-Òpol; Perpinyà-Clairà-Leucata.
7. Camins que travessen els Pirineus: Característica molt notable del mapa de Du Val és el traçat dels camins i passos de muntanya per travessar els Pirineus. Els enumerem de ponent a llevant:
 - De Boí a Vielha pel port de Vielha (2 470 m);
 - de Boí a Salardú pel port de la Ribera (2 540 m);
 - de València d'Àneu a Salardú pel port de la Bonaigua (2 072 m);
 - de València d'Àneu a Conflent pel port de Salau (2 052 m);

Nom actual	Ajuntament	Comarca	Mapa Du Val	Mapa Sanson	Vegueria
Abella d'Adons	el Pont de Suert	Alta Ribagorça	Abella	Abella	Lleida (Pallars)
Ager	Ager	Noguera	Ager	Ager	Balaguer
Agramunt	Agramunt	Urgell	Agramunt	Agramunt	Agramunt
Aguilar	Bassella	Alt Urgell	Aguilar	Aguilar	Agramunt
Aguiló	Ager	Noguera	Aguiló	-	Balaguer
Aiguatèbia	Aiguatèbia	Conflent	Aquatèbia	-	-
Aiguaviva	el Montmell	Baix Penedès	-	Ayguaviva	Vilafranca del Penedès
Aitona	Aitona	Segrià	Aytona	Aytona	Lleida
Albanyà	Albanyà	Alt Empordà	-	Albanya	Girona (Besalú)
Albesa	Albesa	Noguera	Albesa	Albesa	Balaguer
Alcanar	Alcanar	Montsià	Alcanar	Alcanar	Tortosa
Alcarràs	Alcarràs	Segrià	Alcarras	-	-
Alcover	Alcover	Alt Camp	Alcover	Alcover	Tarragona
Aldover	Aldover	Baix Ebre	-	Alcover¹	Tortosa
Alentorn	Artesa de Segre	Noguera	Alentorn	Alentorn	Agramunt
Alfara de Carles	Alfara de Carles	Baix Ebre	-	Alfarras	Tortosa
Alfarràs	Alfarràs	Segrià	Alferraz	Alferraz	Lleida
Alforja	Alforja	Baix Camp	Alforie	Alforja	Tarragona
Alguair	Alguair	Segrià	-	Alguayre AB	Lleida
Almacelles	Almacelles	Segrià	Almaselles	-	-
Almenar	Almenar	Segrià	Almenar	-	-
Almenara Alta	Agramunt	Urgell	Torre de Almenara	-	-
Almudéfer	Caseres	Terra Alta	Almodouar	-	-
Amer	Amer	Selva	Mer	Amer	Girona
l'Ampolla	el Perelló	Baix Ebre	Ampolla	-	-
Amposta	Amposta	Baix Ebre	Amposta	Amposta	Tortosa
Andorra	Andorra	Andorra	Andorra	Andorra	Puigcerdà
Anglès	Anglès	Selva	Angles	Angles	Girona
Anglesola	Anglesola	Urgell	Anglesola	Anglesola	Tàrraga
Aramunt	el Pont de Claverol	Pallars Jussà	-	Agramunt	Lleida (Pallars)
Arbeca	Arbeca	Garrigues	Arbeca	Arbeca	Lleida
l'Arboç	l'Arboç	Baix Penedès	Larbos	Arbos	Vilafranca del Penedès
Arbúcies	Arbúcies	Selva	Albons²	Albons²	Girona
Arcalís	Soriguera	Pallars Sobirà	Alcals	-	-
Arenys de Mar	Arenys de Mar	Maresme	Aranis	Arenys	Girona
Argençola	Castellnou de Bages	Bages	-	Argensola	Manresa (Berga)
Argelers (Argelès sur Mer)	Argelers	Rosselló	Argiles	Argelès	Perpinyà (Vallespir)
Aries (Aries sur Tech)	Aries	Vallespir	Aries	Aries	Perpinyà (Vallespir)
l'Armentera	l'Armentera	Alt Empordà	Ermenteres	-	-
Arnes	Arnes	Terra Alta	Arnes	Arnes	Tortosa
Ascó	Ascó	Ribera d'Ebre	-	Asco	Tortosa
les Avellanès	les Avellanès	Noguera	les Avellanès	les Avellanès	Balaguer
Badalona	Badalona	Barcelonès	Badalona	Badalona	Barcelona
Bagà	Bagà	Berguedà	Baga	Bagà	Manresa (Berga)
Balaguer	Balaguer	Noguera	Balaguer	Balaguer	Balaguer
Balneari Montagut	Campelles	Ripollès	P. de la Corba	P. de la Corva	Camprodon
Banyoles	Banyoles	Gironès	Bagnolles	Bañolas	Girona (Besalú)
Banyuls (Banyuls sur Mer)	Banyuls	Rosselló	Bannuls del Maresma	Bañyuls del Maresma	Perpinyà (Vallespir)
Bar	el Pont de Bar	Alt Urgell	Bar	Bar	Puigcerdà
Barcelona	Barcelona	Barcelonès	Barcelone	Barcelona	Barcelona
la Baronia de Rialb	la Baronia de Rialb	Noguera	Rialpe	-	-
Barravés	Vitaller	Alta Ribagorça	Barraues³	Barraues⁴	Lleida (Pallars)
Bàscara	Bàscara	Alt Empordà	Bascara	Bascara	Girona (Besalú)
la Bastida d'Hortons	Alàs i Cerc	Alt Urgell	La Bastide	-	-
Batea	Batea	Terra Alta	Batea	Batea	Tortosa
Bausen	Bausen	Val d'Aran	-	Bausent⁵	-
Begur	Begur	Baix Empordà	Begur	Bagur	Girona
Belcaire d'Urgell	Belcaire d'Urgell	Noguera	Belcaire	-	-
Bellaguarda (Bellegarde)	Bellaguarda	Rosselló	Bellaguarda	-	-
Bell-lloc d'Urgell	Bell-lloc d'Urgell	Pla d'Urgell	Bellocc	-	-
Bellmunt d'Urgell	Bellmunt d'Urgell	Noguera	Belmont	Bellmunt	Lleida (Pallars)
Bellmunt del Priorat	Bellmunt del Priorat	Priorat	Belmont	-	-
Bellpuig	Bellpuig	Urgell	Bellpuig	Bellpuig	Tàrraga
Belver de Cerdanya	Belver de Cerdanya	Cerdanya	Belver	Bellevert	Puigcerdà
Belvís	Belvís	Pla d'Urgell	-	Belvis	Lleida
Benavent de Segrià	Benavent de Segrià	Segrià	Benavent	-	-
Benifallet	Benifallet	Baix Ebre	-	Benifallet	Tortosa
Benissanet	Benissanet	Ribera d'Ebre	-	Benissanet	Tortosa
Berga	Berga	Berguedà	Bergue	Berga	Manresa (Berga)
Besalú	Besalú	Garrótxa	Baseleu	Besalu	Girona (Besalú)
Besora⁴	Santa Maria de Besora	Osona	-	Besora	Manresa
la Bisbal d'Empordà	la Bisbal d'Empordà	Baix Empordà	Lo Bisbal	lo Bisbal	Girona
Biure	Biure	Alt Empordà	-	Buire	Girona (Besalú)
Blancafort¹	Alòs de Balaguer	Noguera	Blancafort	Blancafort	Balaguer
Blanes	Blanes	Selva	Blanes	Blanes	Girona
Boí	Barruera	Alta Ribagorça	Boy	Boy	Lleida (Pallars)
Boixadors	Sant Pere Sallavina	Anoia	Boxados	Boxados	Cervera
Boldís Jussà	Lladore	Pallars Sobirà	losa	-	-
Bordes de Castèl·h Leon	es Bòrdes	Val d'Aran	-	Castel·lleó⁶	-
les Borges Blanques	les Borges Blanques	Garrigues	Bories-blanques	Borjes-blanques	Lleida
Bot	Bot	Terra Alta	-	Bot	Tortosa
Veinat de Baix	Bula d'Amunt	Rosselló	Bula daval	-	-
Bulaterra (Bouletemère)	Bulaterra	Rosselló	-	Bula	Perpinyà
Brunyola	Brunyola	Selva	-	Brugnola	Girona
Butsénit	Montgai	Noguera	Botsenit	-	-

Nom actual	Ajuntament	Comarca	Mapa Du Val	Mapa Sanson	Vegueria
Cabdella	la Torre de Cabdella	Pallars Jussà	Capdella	-	-
Cadaqués	Cadaqués	Alt Empordà	Cadaques	Cadaques	Girona (Besalú)
Calaf	Calaf	Anoia	Calaf	Calaf	Cervera (els Prats de Rei)
Calbinyà	Anserall	Alt Urgell	-	Calvíria	Puigcerdà
Caldes d'Estrac	Caldes d'Estrac	Maresme	-	Caldes	Barcelona
Caldes de Malavella	Caldes de Malavella	Selva	Caldes	-	-
Caldes de Montbui	Caldes de Montbui	Valles Occidental	-	Caldes de mombuy	-
Calella	Calella	Maresme	Calella	Callella	Girona
Calella de Palafrugell	Palafrugell	Baix Empordà	-	Calua ¹	Girona
Calmelles (Calmelles)	Calmelles	Vallespir	Calmella	Calmella ¹⁰	Perpinyà
Calonge	Calonge	Baix Empordà	Calonie	Calonge	Girona
Camarasa	Camarasa	Noguera	Camarasa	Camarasa	Lleida (Pallars)
Cambrils	Cambrils	Baix Camp	Cambrils	Cambrils	Tarragona
Cambrils	Odèn	Solsonès	-	Cambrils	Puigcerdà
les Camposines	la Fatarella	Terra Alta	-	-	-
Camprodon	Camprodon	Ripollès	Camprodon	Camprodon	Camprodon
la Candela	Amposta	Baix Ebre	Candela	-	-
Canet de Mar	Canet de Mar	Maresme	Canet	Canet	Girona
Canet (Canet en Roussillon)	Canet	Rosselló	Canet	Canet	Perpinyà
Cardedeu	Cardedeu	Valles Oriental	Cardedeu	Cardedeu	Barcelona
Cardó	Benifallet	Baix Ebre	-	Convent del Desert ¹¹	Tortosa
Cardona	Cardona	Bages	Cardone	Cardona	Cervera
Cartellà	Sant Gregori	Gironès	-	Cartulla	Girona
Caseres	Caseres	Terra Alta	-	Caseres	Tortosa
Castell d'Aro	Castell d'Aro	Baix Empordà	Arocastel	-	-
Castell d'Empordà	la Bisbal d'Empordà	Baix Empordà	Castel-Empurdan	-	-
Castelladral	Navars	Bages	-	C. Adral	Manresa
Castellar	Aguilar de Segarra	Bages	Castellar	-	-
Castellar del Riu	Castellar del Riu	Berguedà	Castell	-	-
Castellbisbal	Castellbisbal	Valles Occidental	C. Bisbal	-	-
Castellbò	Montferrer	Alt Urgell	Castelbo	Castelbo	Puigcerdà
Castellciutat	la Seu d'Urgell	Alt Urgell	Ciutat	-	-
Castellidans	Castellidans	Garrigues	Castel d'Asens	Castel d'Asens	Lleida
Castelldefels	Castelldefels	Baix Llobregat	-	C. Fells	Barcelona
Castellet	Castellet i la Gornal	Garraf	Castellet	-	-
Castellfolit de la Roca	Castellfolit de la Roca	Garrotxa	C. Folit	C. Folit	Girona (Besalú)
Castellnou de Carcolze	el Pont de Bar	Alt Urgell	C. Novo de Segre	-	-
Castellnou de Seana	Castellnou de Seana	Pla d'Urgell	-	C. Nou de Ceana	Tàrraga
Castelló d'Empúries	Castelló d'Empúries	Alt Empordà	Castello	Castello	Girona (Besalú)
Castelló de Farfanya	Castelló de Farfanya	Noguera	Castello de Farfania	Castello de Fontanya	Balaguer
Castell de Quermançó	Vilajuïga	Alt Empordà	-	Caramansa ¹²	Girona (Besalú)
Castellrosselló (Château Roussillon)	Perpinyà	Rosselló	T. Rosselló	Rosselló	Perpinyà
Castellatalat	Sant Mateu de Bages	Bages	-	C. Taillat	Manresa
Castellvell de Bellera	Sarroca de Bellera	Pallars Jussà	C. Vell	C. Vell	Lleida (Pallars)
el Catllar	el Catllar	Tarragonès	-	il Callar	Tarragona
Centelles	Centelles	Osona	Sentelles	Centellar	Vic
Cervera (Cerbère)	Cervera	Rosselló	Cervera	Cervera	Girona (Besalú)
Ceret (Céret)	Ceret	Vallespir	Ceret	Ceret	Perpinyà (Vallespir)
Cervelló	Cervelló	Baix Llobregat	Servelló	Servello	Barcelona
Cervera	Cervera	Segarra	Ceuere	Cervera	Cervera
Cervià de les Garrigues	Cervià de les Garrigues	Garrigues	Ceruia	-	-
Cervià de Ter	Cervià de Ter	Gironès	-	-	Girona (Besalú)
Ciudadilla	Ciudadilla	Urgell	Civita-dilla	Ciudadella	Montblanc
Clerà (Claira)	Clerà	Conflent	Claira	-	-
Coil de Nargó	Coil de Nargó	Alt Urgell	-	Narg	Puigcerdà
Colibató	Colibató	Baix Llobregat	Colbata	-	-
Cotlliure (Collioure)	Cotlliure	Rosselló	Collioure	Collioure	Perpinyà (Vallespir)
Colomers	Colomers	Baix Empordà	Colomes	Colomes	Girona
Comes	Comes	Conflent	Coma	-	-
Conesa	Conesa	Conca de Barberà	Conesa	-	-
Conques	Isona	Pallars Jussà	Conques	-	-
Constantí	Constantí	Tarragonès	Constantin	Constanty	Tarragona
Copons	Copons	Anoia	Lopons	Copons	Cervera (els Prats de Rei)
Corbera d'Ebre	Corbera d'Ebre	Terra Alta	Corbera	-	-
Corçà	Àger	Noguera	Cursa	-	-
la Coromina	Cardona	Bages	Coraminas	-	-
el Corredor ¹⁴	-	Maresme	-	Corredon ¹⁴	Barcelona
Cortscastell	Gerri de la Sal	Pallars Sobirà	Coscastell	Coscastel	Lleida (Pallars)
Cubelles	Cubelles	Garraf	Cubels	-	-
Duesaigües	Duesaigües	Baix Camp	Dosaigues	-	-
Eina (Eine)	Eina	Rosselló	Eine	Elira	Perpinyà (Vallespir)
Empúries	l'Escala	Alt Empordà	Ampurias	Ampurias	Girona (Besalú)
Erillcastell	el Pont de Suert	Pallars Jussà	-	Erill	Lleida (Pallars)
Erill la Vall	Barruera	Alta Ribagorça	Arill	Erillavall	Lleida (Pallars)
Escaladei ¹⁵	la Morera de Montsant	Priorat	-	Scala Dej	Montblanc
Escornalbou	Riudecanyes	Baix Camp	Escornalbou	Escornalbou	Tarragona
l'Esparra	Riudarenes	Selva	Lasfara	-	-
Esparreguera	Esparreguera	Baix Llobregat	Espareguera	-	-
Espinelves	Espinelves	Osona	Spinelbes	-	-
l'Espuga de Francolí	l'Espuga de Francolí	Conca de Barberà	Spuga	Spuga	Montblanc
Estagell (Estagel)	Estagell	Rosselló	Stagell	Stagel	Perpinyà
Esterrí d'Àneu	Esterrí d'Àneu	Pallars Sobirà	Esterre	Stery	Lleida (Pallars)
Évol (Evol)	Évol	Conflent	Evol	-	-

Nom actual	Ajuntament	Comarca	Mapa Du Val	Mapa Sanson	Vegueria
Faió*	Faió	Ribera d'Ebre	—	Fayo	Tortosa
Falset	Falset	Priorat	Falset	—	—
Farners	Santa Coloma de Farners	Selva	Farnes	Farnes	Girona
la Fatarella	la Fatarella	Terra Alta	—	Fatarella	Tortosa
Farrera	Farrera	Pallars Sobirà	Ferrera	Ferrera	Lleida (Pallars)
la Figuera	Algerri	Segrià	La Figuera	—	—
Figueres	Figueres	Alt Empordà	Figueres	Figueras	Girona (Besalú)
Figuerola d'Orcau	Isona	Pallars Jussà	Figuerola	—	—
Flix	Flix	Ribera d'Ebre	Flix	Flix	Tortosa
Fontpedrosa (Fontpedrouse)	Fontpedrosa	Conflent	Font-Pedrosa	Fontpedrosa	Vilafranca de Conflent
Formiguera (Formiguères)	Formiguera	Capcir	Formiguera	—	—
Fornols	Lavansa	Alt Urgell	—	Fornolls	Puigcerdà
Freixenet de Segarra	Sant Guim de Freixenet	Segarra	Frexanet	—	—
Gaià	Llagostera	Gironès	—	Garau ¹⁷	Girona
la Galera	la Galera	Montsià	La Galera	La Galera	Tortosa
Gandesa	Gandesa	Terra Alta	Gandesa	Gandesa	Tortosa
Garcia	Garcia	Ribera d'Ebre	Garcia	Garcia	Tortosa
Garraf	Sitges	Garraf	Garraf	Garraf	Vilafranca del Penedès
la Garriga	la Garriga	Vallès Oriental	La Garriga	La Garriga	Barcelona
Garriguella	Garriguella	Alt Empordà	Garriguella	Garriguella	Girona (Besalú)
Geri de la Sal	Geri de la Sal	Pallars Sobirà	Geri	Gerry	Lleida (Pallars)
Ginestar	Ginestar	Ribera d'Ebre	Ginestar	Ginestar	Tortosa
Girona	Girona	Gironès	Girone	Girona	Girona
Gósol	Gósol	Berguedà	—	Quixol ¹⁸	Puigcerdà
Gotarta	el Pont de Suert	Alta Ribagorça	Botarda	Botarda	Lleida (Pallars)
Gramenet	la Torre de Cabdella	Pallars Jussà	—	Garbet ¹⁹	Lleida (Pallars)
Gramós	el Pla de Sant Tirs	Alt Urgell	Garamons	—	—
la Granadella	la Granadella	Garrigues	Granadella	—	—
la Granja d'Escarp	la Granja d'Escarp	Segrià	La Granja	—	—
Granollers	Granollers	Vallès Oriental	Granolles	Granollers	Barcelona
Guis de Cerdanya	Guis de Cerdanya	Cerdanya	—	Guis	Puigcerdà
Guimerà	Guimerà	Urgell	Guimera	Guimera	Tàrraga
Guissona	Guissona	Segarra	Guissona	Guissona	Agramunt
Horta de Santa Maria	Avinyó	Bages	Orta	—	—
Horta de Sant Joan	Horta de Sant Joan	Terra Alta	Orta	Orta	Tortosa
l'Hospital ²⁰	València d'Àneu	Pallars Sobirà	—	Spital	Lleida (Pallars)
l'Hospitalet de l'Infant	Vandellòs	Baix Camp	Espitalet	Spital	Tarragona
l'Hospitalet de Llobregat	l'Hospitalet de Llobregat	Barcelonès	—	²¹	Barcelona
Hostalric	Hostalric	Selva	Estalric	Ostalric	Girona
Igualada	Igualada	Anoia	Ygualada	Ygualade	Vilafranca del Penedès (Igualada)
Illa (Ile sur Tech)	Illa	Rosselló	Illa	Illa	Perpinyà
Isona	Isona	Pallars Jussà	Ysona	Izona	Lleida (Pallars)
Ivorra	Ivorra	Segarra	Yvorra	Yvorra	Cervera
Joch	Jóc	Conflent	Ioc	Ioch	Vilafranca de Conflent
la Jonquera	la Jonquera	Alt Empordà	Ionquere	Iunquera	Girona (Besalú)
Jorba	Jorba	Anoia	Iorba	Iorba	Cervera (els Prats de Rei)
Josa de Cadí	Tuixén	Alt Urgell	—	Tosa	Manresa (Berga)
Joncet (Juncet)	Serdinyà	Conflent	Luncet	—	—
Juneda	Juneda	Garrigues	Iuneda	Iuneda	Lleida
Leca	Leca	Vallespir	Leva	—	—
Les	Les	Val d'Aran	—	Les ²²	—
la Llacuna	la Llacuna	Anoia	—	Llaguna	Vilafranca del Penedès
la Llaguna (la Llagonne)	la Llaguna	Conflent	Laguna	—	—
Llançà	Llançà	Alt Empordà	Lanza	Lansa	Girona (Besalú)
Llanera	Torà	Segarra	—	Lanera	Cervera
Llardecans	Llardecans	Segrià	—	Llardecans	Lleida
Llavorsí	Llavorsí	Pallars Sobirà	Laborsi	Liaborosi	Lleida (Pallars)
Lleida	Lleida	Segrià	Lerida	Lleyda	Lleida
Llers	Llers	Alt Empordà	Lers	—	—
Llesep	el Pont de Suert	Alta Ribagorça	—	Lesp	Lleida (Pallars)
Limiana	Limiana	Pallars Jussà	Limiana	—	—
Llivia	Llivia	Cerdanya	Livia	Llivia	Puigcerdà
Llo	Sallagosa	Cerdanya	Llo	Llo	Puigcerdà
Lloret de Mar	Lloret de Mar	Selva	Loret	—	—
Maçanet de Cabrenys	Maçanet de Cabrenys	Alt Empordà	Mazanet	Massanet	Girona (Besalú)
Madrona	Pinell de Solsonès	Solsonès	—	Madiona ²³	Cervera
Maials	Maials	Segrià	—	Mayals	Lleida
Malgrat de Mar	Malgrat de Mar	Maresme	Malgrat	Malgrat	Girona
el Mallol	la Vall d'en Bas	Garrotxa	Mayol	—	—
Manlleu	Manlleu	Osona	Manleu	—	—
Manresa	Manresa	Bages	Manresa	Manresa	Manresa
Marcévol (Marcevol)	Marcévol	Conflent	Marcevol	—	—
Mare de Déu de Montgarri ²⁴	Saladú	Val d'Aran	—	Na Sa de Montgarri	—
Mare de Déu de les Sogues ²⁵	Bellví	Pla d'Urgell	Na Sa de les Sogues	—	—
Martorell	Martorell	Baix Llobregat	Martorel	Martorel	Barcelona
Martorell	Maçanet de la Selva	Selva	Martorel	—	—
Mas Aumet	Vandellòs	Baix Camp	—	Mas del Aymet	Montblanc
Mas de Barberans	Mas de Barberans	Montsià	—	Mas de Barberans	Tortosa
Masquefa	Masquefa	Anoia	Masquesa	Masqueta	Vilafranca del Penedès
Masrudoms	Vandellòs	Baix Camp	—	Riudoms	Tarragona
el Masroig	el Masroig	Priorat	—	Masroig	Tortosa

Nom actual	Ajuntament	Comarca	Mapa Du Val	Mapa Sanson	Vegueria
Mataró	Mataró	Maresme	Mataró	Matharo	Barcelona
Mata-solana	Gavet de la Conca	Pallars Jussà	Matasolana	—	—
Medinyà	Medinyà	Gironès	—	—	Girona
Millars (Millas)	Millars	Rosselló	Millas	Millas	Perpinyà
Miralcamp	Miralcamp	Pla d'Urgell	Miralcamp	Miralcamp	Lleida
Miramar ²⁷	Vandellòs	Baix Camp	—	Miramar	Tarragona
Miravet	Miravet	Ribera d'Ebre	Miravet	Miravet	Tortosa
Moià	Moià	Bages	Moya	Moya	Vic (Moià)
Molins de Rei	Molins de Rei	Baix Llobregat	—	Moli del Rey	Barcelona
Molló	Molló	Ripollès	Mollo	—	—
Monells	Sant Sadurní de l'Heura	Baix Empordà	Monells	—	—
Monestir del Camp ²⁸	Paçà	Rosselló	M del Camp	—	—
Monistrol de Calders	Monistrol de Calders	Bages	—	Monestrol	Vic
Monistrol de Montserrat	Monistrol de Montserrat	Bages	Monistrol	Monestrol	Manresa
Montagut	Montagut	Alt Empordà	Montagut	Montagut	Girona (Besalú)
Montblanc	Montblanc	Conca de Barberà	Montblanc	Montblancq	Montblanc
Montboló (Montbolo)	Montboló	Vallespir	—	Monbolo	Perpinyà (Vallespir)
Montcada	Montcada	Valles Occidental	Moncade	Moncada	Barcelona
Montclar	Montclar	Berguedà	Monclar	—	—
Montgat ²⁹	Montgat	Maresme	Mont-Gat ²⁹	—	—
Montjuïc ³⁰	Barcelona	Barcelonès	M lui	Monjui	Barcelona
Montlluís (Mont-Louis)	Montlluís	Conflent	Mont-Louis	—	—
Montmagastre	Artesa de Segre	Noguera	—	Montmagastre	Agramunt
Mont-roig del Camp	Mont-roig del Camp	Baix Camp	Montroig	Monroigs	Tarragona
Montserrat ³¹	Monistrol de Montserrat	Bages	Montserrat	Montserrat	Manresa
Montsoriu ³²	Arbúcies	Selva	—	Solius	Barcelona
Móra d'Ebre	Móra d'Ebre	Ribera d'Ebre	Mora	Mora	Tortosa
Mosset	Mosset	Conflent	Moset	—	—
Múnter	Muntanyola	Osona	Muntet	—	—
Navata	Navata	Alt Empordà	Navata	Navata	Girona (Besalú)
Noves de Segre	Noves de Segre	Alt Urgell	Noves	Naves	Puigcerdà
Núria ³³	Queralt	Ripollès	—	Núria	Puigcerdà
Oix	Montagut	Garrotxa	Oix	—	—
Olesa de Montserrat	Olesa de Montserrat	Baix Llobregat	Aulesa	Aulesa	Barcelona
Oleta (Olette)	Oleta	Conflent	Auleta	Aulette	Vilafranca de Conflent
Oliana	Oliana	Alt Urgell	Oliana	Oliana	Agramunt
Olot	Olot	Garrotxa	Aulot	Aulot	Camprodon
Oms	Oms	Vallespir	Oms	Oms ³⁴	Perpinyà
Òpol (Opoul)	Òpol	Rosselló	Opoll	Opoultz	Perpinyà
Orcau	Isona	Pallars Jussà	Orcau	Orcau	Lleida (Pallars)
Orellà (Oreilla)	Orellà	Conflent	—	Orella	Vilafranca de Conflent
Organyà	Organyà	Alt Urgell	Organia	Organya	Puigcerdà
Oris	Oris	Osona	Oris	Doris	Vic
Orit	Tremp	Pallars Jussà	Orit	Orit	Lleida (Pallars)
Palafolls	Palafolls	Maresme	Palafolls	Palafolls	Girona
Palafugell	Palafugell	Baix Empordà	Palafuguel	Palafugel	Girona
Palamós	Palamós	Baix Empordà	Palamos	Palamos	Girona
les Pallargues	les Pallargues	Segarra	Pallargues	—	Agramunt
Pallersols del Cantó	Montferrer	Alt Urgell	Pallarols	Pallarols	Puigcerdà
Pals	Pals	Baix Empordà	Pals	Pals	Girona
Paracollis ³⁵	Paracollis	Rosselló	Paracoll	—	—
Pardines	Pardines	Ripollès	—	Pardinas	Puigcerdà
Peguera	Figols	Berguedà	Peguera	Paguera	Manresa (Berga)
Peralada	Peralada	Alt Empordà	Perelada	Perelada	Girona (Besalú)
Peramea	Gerri de la Sal	Pallars Sobirà	Premera	—	—
Peramola	Peramola	Alt Urgell	Peramola	Peramola	Agramunt
Peratallada	Vulpellac	Baix Empordà	Parolada	—	—
el Perelló	el Perelló	Baix Ebre	Perello	—	—
Perles	Figols d'Organyà	Alt Urgell	—	C. de Perles	Agramunt
Perpinyà (Perpignan)	Perpinyà	Rosselló	Perpignan	Perpinyà	Perpinyà
el Portús (le Perthus)	el Portús	Rosselló	Pertus	Pertus	Perpinyà (Vallespir)
Pesillà de la Ribera (Pézilla la Rivière)	Pesillà de la Ribera	Rosselló	Pesilla	—	—
Pi	Belver de Cerdanya	Cerdanya	Pi	—	—
Piera	Piera	Anoia	Piera	—	—
Pierola	Pierola	Anoia	—	Pierola	Vilafranca del Penedès
el Pinell de Brai	el Pinell de Brai	Terra Alta	Pinell	lo Pinell	Tortosa
Pinós	Pinós	Solsonès	Pinas	Pinos	Cervera
Pinyeres	Batea	Terra Alta	—	los Pinyeres	Tortosa
el Pla d'Escarp	Massalcoreig	Segrià	Scarp	—	—
Pianoles	Pianoles	Ripollès	Panols	—	—
Plegamans	Palau de Plegamans	Valles Occidental	—	Plegamans	Barcelona
la Poble de Massaluca	la Poble de Massaluca	Terra Alta	La Poble	Poble de Massaluca	Tortosa
la Poble de Segur	la Poble de Segur	Pallars Jussà	La Poble	La Poble	Lleida (Pallars)
Poblet ³⁶	Vimbodí	Conca de Barberà	Poblet	Poblet	Montblanc
Poboleda	Poboleda	Priorat	Poboleda	—	—
el Pont d'Armentera	el Pont d'Armentera	Alt Camp	P d'Armentera	Pont d'Armentera	Vilafranca del Penedès
el Pont de Suert	el Pont de Suert	Alta Ribagorça	Ponte de Surt	Pont de Suert	Lleida (Pallars)
Ponts	Ponts	Noguera	Pons	Pons	Agramunt
Portè (Porté)	Portè	Cerdanya	Tour de Cerdagne	Torre de Cerdania	Puigcerdà
Portvendres (Port Vendres)	Portvendres	Rosselló	Port Vendres ³⁷	Port de Vendres ³⁸	—
Prades	Prades	Baix Camp	Prades	Prades	Montblanc
Prada (Prades)	Prada	Conflent	Prades	Prades	Vilafranca de Conflent
Prat de Comte	Prat de Comte	Terra Alta	—	Prats del Comte	Tortosa
Prats de Molló	Prats de Molló	Vallespir	Prats de Mollo	Prats de Mollo	Perpinyà (Vallespir)

Nom actual	Ajuntament	Comarca	Mapa Du Val	Mapa Sanson	Vegueria
els Prats de Rei	els Prats de Rei	Anoia	Prats del Rey	Prats del Rey	Cervera (els Prats de Rei)
Prullans	Prullans	Cerdanya	Prullans	Prullans	Puigcerdà
Puigbalador (Puy Valador)	Puigbalador	Capcir	Pui-Valador	-	-
Puigcerdà	Puigcerdà	Cerdanya	Puy Cerda	Puigcerda	Puigcerdà
Puigdelí	Peralort	Tarragonès	-	Puy del Fy	Tarragona
Puiggròs	Puiggròs	Garrigues	-	Puyggros	Lleida
el Querforadat	Cava	Alt Urgell	-	Querforada	Puigcerdà
Querol (Carol)	Querol	Cerdanya	Carol	Carol	Puigcerdà
la Ràpita	Sant Carles de la Ràpita	Baix Ebre	-	Rapita	Tortosa
Ralleu (Railleu)	Ralleu	Conflent	Relleu	Relleu	Vilafranca de Conflent
Rasquera	Rasquera	Ribera d'Ebre	-	Rosquera	Tortosa
Reus	Reus	Baix Camp	Reus	Reus	Tarragona
Rialb	Rialb	Pallars Sobirà	Rialp	Rialp	Lleida (Pallars)
Riba-roja d'Ebre	Riba-roja d'Ebre	Ribera d'Ebre	Ribarroja	Ribarroja	Tortosa
Ribelles	Vilanova de l'Aguda	Solsonès	Ribelles	Ribelles	Agramunt
Ribera de Cardós	Ribera de Cardós	Pallars Sobirà	Val de Cardos ^m	-	-
Ribesaltes (Rivesaltes)	Ribesaltes	Rosselló	Rivesaltes	-	Perpinyà
Ribes de Freser	Ribes de Freser	Ripollès	Ribas	S. Esteve de Rivas	Camprodon
Riudaura	Riudaura	Garrotxa	Ridaura	-	-
la Riera de Gaia	la Riera de Gaia	Tarragonès	Riera	-	-
Ripoll	Ripoll	Ripollès	Ripouil	Ripoll	Camprodon
Riudarenes	Riudarenes	Selva	-	Riudarenes	Girona
Riudoms	Riudoms	Baix Camp	Riudons	Riudoms	Tarragona
la Roca d'Albera (Roque d'Albères)	la Roca d'Albera	Rosselló	La Rocca Albera	-	-
la Roca del Vallès	la Roca del Vallès	Vallès Oriental	-	La Roca	Barcelona
Rocabertí	Cantallops	Alt Empordà	Rocabertí	Rocaberty	Girona (Besalú)
Rocaforç	el Pont de Vilomara i Rocaforç	Bages	Rocaforç	-	-
Rocaforç de Queralt	Rocaforç de Queralt	Conca de Barberà	-	Rocaforç de queralt	Montblanc
Roda de Berà	Roda de Berà	Tarragonès	Arc de Berra ^m	-	-
Roda de Ter	Roda de Ter	Osona	Roda	Roda	Vic
Rodés (Rodes)	Rodés	Conflent	Rodes	-	-
Rodonyà	Rodonyà	Alt Camp	-	Rodona	Vilafranca del Penedès
Roses	Roses	Alt Empordà	Roses	Roses	Girona (Besalú)
Rupià	Rupià	Baix Empordà	Rapia	Rupia	Girona
Sabadell	Sabadell	Vallès Occidental	Sabadell	Sebadell	Barcelona
Saladú	Saladú	Val d'Aran	Salardun	Salardun ^m	-
Salàs de Pallars	Salàs de Pallars	Pallars Jussà	Salac	Salas	Lleida (Pallars)
Sallent	Sallent	Bages	Sellent	Sellent	Manresa
Salses	Salses	Rosselló	Salses	Salces	Perpinyà
Sanauja	Sanauja	Segarra	-	Senavia	Cervera
Sant Aniol de Finestres	Sant Aniol de Finestres	Garrotxa	-	Finestras	Girona (Besalú)
Sant Antolí	Sant Antolí i Vilanova	Segarra	S. Antoni	-	-
Sant Antoni de Vilamajor	Sant Antoni de Vilamajor	Vallès Oriental	Va Major	-	-
Sant Bartomeu del Grau	Sant Bartomeu del Grau	Osona	S. Bertomiou	-	-
Sant Boi de Llobregat	Sant Boi de Llobregat	Baix Llobregat	S. Boy	-	-
Sant Boi de Lluçanès	Sant Boi de Lluçanès	Osona	-	S. Boy	Vic (Lluçanès)
Sant Celoni	Sant Celoni	Vallès Oriental	S. Saloni	S. Saloni	Barcelona
Sant Climent Sescebes	Sant Climent Sescebes	Alt Empordà	-	S. Clement	Girona (Besalú)
Sant Climent de Reglella ^m	Illa	Rosselló	Reglella	-	-
Sant Cugat del Vallès	Sant Cugat del Vallès	Vallès Occidental	S. Colgat	S. Culgat del Valles	Barcelona
Sant Dalmau	Villobi d'Onyar	Selva	-	D. Dalmaj	Girona
Sant Elm ^m	Cotlliure	Rosselló	S. Elm ^m	-	-
Sant Esteve d'en Bas	la Vall d'en Bas	Garrotxa	S. Esteve	-	-
Sant Feliu d'Amunt (Saint Feliu d'Amont)	Sant Feliu d'Amunt	Rosselló	S. Feliu	S. Feliu	Perpinyà
Sant Esteve de Palautordera	Sant Esteve de Palautordera	Vallès Oriental	S. Esteue	-	-
Sant Feliu de Buixalleu	Sant Feliu de Buixalleu	Selva	-	Buxaleu	Girona
Sant Feliu de Guixols	Sant Feliu de Guixols	Baix Empordà	S. Feliu de Guixols	S. Feliu de Guixols	Girona
Sant Jaume de Frontanyà	Sant Jaume de Frontanyà	Ripollès	Fortunia	-	-
Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses	Ripollès	S. Iuan Badeses	S. Ioan de Badeses	Camprodon
Sant Jordi d'Alfama	l'Ametlla de Mar	Baix Ebre	S. Iordí	-	-
Sant Julià de Cabrera	l'Esquirol	Osona	-	Cabrera	Vic
Sant Julià de Lòria	Sant Julià de Lòria	Andorra	S. Iulia	-	-
Sant Llorenç de Corubi	les Lloses	Ripollès	Serratbi ^m	-	-
Sant Llorenç de la Muga	Sant Llorenç de la Muga	Alt Empordà	-	S. Llorens de la Muga	Girona (Besalú)
Sant Llorenç de Morunys	Sant Llorenç de Morunys	Solsonès	S. Lorent	S. Llorens	Cervera
Sant Martí de Canigó ^m	Castell de Vernet	Conflent	-	S. Martí de Canejo	Vilafranca de Conflent
Sant Pere Cercada	Santa Coloma de Farners	Selva	S. Pere Cercada	-	-
Sant Pere d'Isanta	Lladurs	Solsonès	-	Ysanta	Cervera
Sant Pere Pescador	Sant Pere Pescador	Alt Empordà	S. Pere Pescador	S. Pere pescador	Girona (Besalú)
Sant Pere Sallavina	Sant Pere Sallavina	Anoia	S. Pere	-	-
Sant Pol de Mar	Sant Pol de Mar	Maresme	-	S. Pol	Girona
Sant Quirze de Colera ^m	Rabós	Alt Empordà	-	S. Quirch	Girona (Besalú)
Sant Vicenç de Castellet	Sant Vicenç de Castellet	Bages	Castellet	-	-
Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Conca de Barberà	S. Coloma de Querald	S. Coloma	Cervera (els Prats de Rei)
Santa Eugènia de Berga	Santa Eugènia de Berga	Osona	S. Eugenia de Berga	-	-
Santa Eugènia de Ter	Girona	Gironès	S. Eugenia	-	-
Santa Pau	Santa Pau	Garrotxa	S. Pau	S. Pau	Girona (Besalú)
Santes Creus	Aiguamúrcia	Alt Camp	-	S. Creux	Vilafranca del Penedès
Sarrià	Sarrià	Conca de Barberà	Sareal	Sarreal	Montblanc
Sarroca de Lleida	Sarroca de Lleida	Segrià	-	Saroca	Lleida
Savallà del Comtat	Savallà del Comtat	Conca de Barberà	-	Cavella	Montblanc
Segur de Calafell	Calafell	Baix Penedès	-	Segur	Vilafranca del Penedès
la Selva del Camp	la Selva del Camp	Baix Camp	La Selue	La Selua	Tarragona
Senet	Vilaller	Alta Ribagorça	-	Cenet	Lleida (Pallars)

Nom actual	Ajuntament	Comarca	Mapa Du Val	Mapa Sanson	Vegueria
la Sénia	la Sénia	Montsià	Senia	Senia	Tortosa
Sentmenat	Sentmenat	Valles Occidental	Semanat	Semanat	Barcelona
Seròs	Seròs	Segrià	Seros	Saros	Leida
la Seu d'Urgell	la Seu d'Urgell	Alt Urgell	La Seu d'Urgel	La Seu de Ciutat Urgell	Puigcerdà
Sitges	Sitges	Garraf	Sitiés	Sitias	Vilafranca del Penedès
Siurana	Cornudella de Montsant	Priorat	Siurana	-	-
el Soler (le Soler)	el Soler	Rosselló	Soler	-	-
Solsona	Solsona	Solsonès	Solsone	Solsona	Cervera
Sorerols*	Tavertet	Osona	-	Serarals	Vic
Sort	Sort	Pallars Sobirà	Sort	Sort	Leida (Pallars)
Sunyer	Sunyer	Segrià	-	Sunier	Leida
Talarn	Talarn	Pallars Jussà	Talarn	Talarn	Leida (Pallars)
Talavera	Talavera	Segarra	Talavera	-	-
Tamarit	Tarragona	Tarragonès	Tamarit	Tamarit	Tarragona
Tarragona	Tarragona	Tarragonès	Tarragone	Tarragona	Tarragona
Tàrraga	Tàrraga	Urgell	Tarrega	Tarrega	Tàrraga
Taüll (Tautavel)	Taüll	Rosselló	Tautavel	Tautavel	Perpinyà
el Tec (le Tech)	el Tec	Vallespir	-	Pont de Tech	Perpinyà (Vallespir)
Teià	Teià	Maresme	-	Tea	Barcelona
Térmens	Térmens	Noguera	Termens	-	-
Terrassa	Terrassa	Valles Occidental	Terrassa	Terrassa	Barcelona
Tirvia	Tirvia	Pallars Sobirà	Tirvia	Tirvia	Leida (Pallars)
Tiurana	Tiurana	Noguera	Tiurana	-	-
Torà	Torà	Segarra	Tora	Tora	Cervera
Tivenys	Tivenys	Baix Ebre	-	Tiveny	Tortosa
Tivissa	Tivissa	Ribera d'Ebre	Tivisa	Tivica	Montblanc
Tordera	Tordera	Maresme	Tordera	Tordera	Girona
Torelló	Torelló	Osona	Torello	Toralo	Vic
la Torre de Cabdella	la Torre de Cabdella	Pallars Jussà	Tor	Tor	Leida (Pallars)
la Torre de l'Espanyol	la Torre de l'Espanyol	Ribera d'Ebre	Masden Espannol	-	-
la Torre de Tamúrcia	Tremp	Pallars Jussà	Torre Tamussi	-	-
Torrebeßes	Torrebeßes	Segrià	-	Torrabes	Leida
Torredembarra	Torredembarra	Tarragonès	-	Torre d'En Barra	Tarragona
Torrelles de Foix	Torrelles de Foix	Alt Penedès	Torrelles	-	-
Torres de Segre	Torres de Segre	Segrià	Torre de Segre	Torres de Segre	Leida
Torroella de Montgrí	Torroella de Montgrí	Baix Empordà	Torroella	Torroella	Girona
Torroja del Priorat	Torroja del Priorat	Priorat	-	Tarreja	Montblanc
Tortosa	Tortosa	Baix Ebre	Tortose	Tortosa	Tortosa
Toses	Toses	Ripollès	Toses	Tosas	Puigcerdà
Tossa de Mar	Tossa de Mar	Selva	Tosa	Tosa	Girona
Tragó de Noguera*	Albàs de Balaguer	Noguera	-	Trago	Balaguer
Tredós	Salardú	Val d'Aran	-	Tredós*	-
Tremp	Tremp	Pallars Jussà	Tremp	Tremp	Leida (Pallars)
Tuir (Thuir)	Tuir	Rosselló	Tu'yr	Tu'yr	Perpinyà
Tuixén	Josa i Tuixén	Alt Urgell	Toxent	Tuxent	Manresa (Berga)
Ullastret	Ullastret	Baix Empordà	Ollastret	Olestre	Girona
Uldecona	Uldecona	Montsià	Val de Cona	Ull de Cona	Tortosa
València d'Àneu	València d'Àneu	Pallars Sobirà	C. de Valencia	C. de Valencia	Leida (Pallars)
Valldona de les Monges	Valldona de les Monges	Urgell	-	Valbona	Montblanc
Valldellou* (Baldellou)	Valldellou	Llitera	Vall d'Allau	-	-
Vallespinosa	Santa Perpètua de Gaià	Conca de Barberà	-	Vall Spinosà	Montblanc
Valldogona de Ripollès	Valldogona de Ripollès	Ripollès	Val-fogona	Valfogona	Camprodon
Valldonestà	Sant Vicenç de Castellet	Bages	Valldonestà	-	-
Valldoll	Valldoll	Alt Camp	-	Valldoll	Tarragona
Valls	Valls	Alt Camp	Valls	Valls	Tarragona
el Vendrell	el Vendrell	Baix Penedès	lo Vendrell	-	-
Verdú	Verdú	Urgell	Verdu	-	-
Verges	Verges	Baix Empordà	Verges	Verges	Girona
Vic	Vic	Osona	Vich	Vich	Vic
Vielha	Vielha	Val d'Aran	Viella	Viella*	-
Viladrau	Viladrau	Osona	-	Viladrau	Vic
Vilafranca de Conflent (Villefranche de Conflent)	Vilafranca de Conflent	Conflent	Villa Franca de Conflent	Villa Franca de Conflent	Vilafranca de Conflent
Vilafranca del Penedès	Vilafranca del Penedès	Alt Penedès	Vilafranca de Panades	Villa Franca de Panades	Vilafranca del Penedès
Vilagrassa	Vilagrassa	Urgell	Vila-grassa	-	-
Vilaiba dels Arcs	Vilaiba dels Arcs	Terra Alta	Vilaiba*	-	-
Vilallonga del Camp	Vilallonga del Camp	Tarragonès	-	Vilallonga	Tarragona
Vilamitjana	Tremp	Pallars Jussà	Villa-miana	-	-
Vilamós	Vilamós	Val d'Aran	-	Vilamos*	-
Vilamur	Soriguera	Pallars Sobirà	Vilamur	-	-
Vilanant	Vilanant	Alt Empordà	Villanant	-	-
Vilanova de Bellpuig	Vilanova de Bellpuig	Pla d'Urgell	-	ss	Leida
Vilanova de la Barca	Vilanova de la Barca	Segrià	-	Vilanova de la Barca	Leida
Vilanova de Meià	Vilanova de Meià	Noguera	Villa-nova	-	-
Vilanova i la Geltrú	Vilanova i la Geltrú	Garraf	Villa Nova	Villanova	Vilafranca del Penedès
Vilanovaeta	Leida	Segrià	-	Vilanoveta	Leida
Vila-rodonà	Vila-rodonà	Alt Camp	Vilaredona	Vilaredona	Vilafranca del Penedès
Vila-seca de Solcina	Vila-seca de Solcina	Tarragonès	-	Vilaseca	Tarragona
Vilatenim	Vilatenim	Alt Empordà	Villa-tenim	-	-
Vimbodí	Vimbodí	Conca de Barberà	-	Vimbodí	Leida
Vinaixa	Vinaixa	Garrigues	-	Vinaixa	Leida
Vinçà	Vinçà	Conflent	Vinza	Vinza	Vilafranca de Conflent
el Voló (le Boulou)	el Voló	Rosselló	Boulou	el Bolo	Perpinyà
Xalamera	Benifallet	Baix Ebre	-	Selm*	Tortosa
Xerta	Xerta	Baix Ebre	Xerta	Xerta	Tortosa

Topònims no identificats

Topònim	Mapa o mapes	Comarca	Vegueria	Remarques
Alendex	Du Val	Segrià	—	Citat al Fogatge de 1553: "Benavent (de Segrià) i Alender" (a Lleida)
Castellet	Du Val	Garrigues	—	Prop de Cervià "Castellet". Col·lecta de Lleida (Fogatge 1553)
Hostaletes	Du Val	Montsià	—	A la partió amb València. López (1776) hi posa "Mesonillos" (castellanització)
Mata	Sanson	Noguera	Lleida?	—
Mollet	Sanson	Baix Ebre	Tortosa	Torre de Mollet-Benifallet
Montagut	Du Val i Sanson	Gironès	Girona	Castell en ruïnes a Sant Julià de Ramis
Mont-Palau	Du Val i Sanson	Garrotxa	Girona (Besalú)	Potser és el castell de Montpalau a Argelaguer. Si fos així, estaria mal situat als mapes
Na. Sa. del Castell	Du Val	Rosselló	—	Potser el Castell (Serrallonga)
Siaro	Sanson	Segrià	Lleida	Potser una duplicació de Seròs en il·loc proper
Tor	Sanson	Barcelonès	Barcelona	En el lloc de Sant Adrià de Besòs
Val Sercana	Sanson	Vallès Oriental	Barcelona	Potser Vallserena a Sant Pere de Vilamajor
Va Major	Du Val	Urgell	—	Probablement Maldà

En el mapa de Sanson figuren, a la costa tarragonina, les Torres de l'Oliver (delta de l'Ebre) i d'en "lorba", topònims que corresponen a antigues torres de guaita avui desaparegudes, que no es poden considerar, estrictament, com a no identificats.

Notes:

1. Mal situat	20. Sembla el refugi de la Mare de Déu de les Ares	39. No marca el poble
2. Atribuit	21. Falta el nom de la població	40. Falta el nom del poble
3. A la vall de Boi	22. Situat com a francès	41. Es refereix al monument romà
4. No marca el poble	23. Mal situat	42. Situat com a francès
5. Situat com a francès	24. Santuari, situat com a francès	43. Antic monestir en ruïnes
6. Castell en ruïnes	25. Ermita	44. Fort sobre Cotlliure
7. Cobert pel pantà de Canelles	26. Falta el nom del poble	45. Atribuit
8. Situat com a francès	27. Poblet en ruïnes	46. Monestir
9. Atribuit, pot ser "la Clua"	28. Antic priorat	47. Antic monestir
10. Mal situat	29. Com a promontori	48. Castell en ruïnes
11. Antic convent	30. Castell	49. Poble en ruïnes
12. Castell en ruïnes	31. Monestir	50. Situat com a francès
13. Falta el nom del poble	32. Castell	51. Cartografiat a Catalunya
14. Apareix com a poble. És el santuari	33. Santuari	52. Situat com a francès
15. Antiga cartoixa	34. Mal situat	53. Duplicat amb Villa-Lea
16. A Catalunya	35. Falta el nom del poble	54. Situat com a francès
17. Atribuit	36. Castell al Conflent o al Vallespir	55. Falta el nom del poble
18. Atribuit	37. Monestir	56. Atribuit
19. És Garve a Senterada (mapa de López)	38. No marca el poble	

Taula 5: Toponímia comparada

(Nota: La toponímia i les referències a divisions administratives actuals que apareixen en aquesta taula no es corresponen necessàriament amb la versió oficial vigent)

- de Llavorsí per Tírvia a Auzat i Vicdessos pel port de Lladorre (2 457 m);
- d'Andorra a Siguer pel port de Siguer (2 396 m);
- d'Andorra a Merenc pel port de Fontargent (2 262 m);
- de Bellver per Prullans a Merenc per la Portella Blanca d'Andorra (2 517 m);
- de Bellver per Puigcerdà, Llívia, Formiguera i Puigbalador a Querigut i Quilhan pel coll de la Quillana (1 714 m) i les gorges de l'Aude;
- de Querol a Bélestar pel port de Palhèras (2 001 m) i les gorges de la Frau (l'Hers);
- de Puigcerdà a Toses per la collada de Toses (1 800 m);
- d'Èvol a Fontcoberta i Sant Pau de Fenolhet pel coll del Portús (1 736 m) i el coll de Planyàs (1 850 m).

La carta sols indica els camins i els pobles més importants per on es passa, però no esmenta els ports ni, naturalment, dona les

alcàries d'aquests darrers. Ha estat, doncs, part de la nostra tasca esbrinar quins eren els ports travessats, i per tant la interpretació d'aquest punt és subjectiva.

Divisions territorials

Una altra de les característiques distintives dels mapes de Sanson i Du Val és la interpretació del país respecte de les divisions eclesiàstiques i territorials. Junt amb el paràgraf precedent i la forma del Principat són els trets més diferenciats de les cartes analitzades.

El mapa de Sanson porta i delimita els bisbats, les vegueries i les sots-vegueries. Els bisbats, en nombre de vuit, són, pràcticament, els avui existents: Barcelona (avui arquebisbat), Tarragona (arquebisbat), Girona, Lleida, Perpinyà (abans Elna), Solsona, la Seu d'Urgell, Tortosa i Vic (la novena diòcesi és la de Perpinyà, al Rosselló).

Les vegueries (en nombre de disset) i les sots-vegueries són les següents: Agramunt,

Balaguer, Barcelona, Cervera (amb la sots-vegueria dels Prats de Rei), Camprodon (manca la sots-vegueria de Ribes), Girona (amb la sots-vegueria de Besalú), Lleida (amb la sots-vegueria del Pallars), Manresa (amb la sots-vegueria de Berga), Montblanc, Perpinyà (amb la sots-vegueria del Vallespir), Puigcerdà, Tàrrrega, Tarragona, Tortosa, Vic (amb la sots-vegueria de Mojà), Vilafranca de Conflent (amb la sots-vegueria del Capcir) i Vilafranca del Penedès (amb la sots-vegueria d'Igualada). La Val d'Aran és cartografiada a França, com ja s'ha indicat prèviament.

El mapa de Du Val està enfocat a França de manera diferent. Les divisions territorials marcades es limiten al Principat, d'una banda i, de l'altra, el Rosselló (amb el Vallespir), el Conflent i el Capcir. La Cerdanya (amb la frontera mal determinada del costat del Principat) està ja partida entre espanyola i francesa mostrant, com diu el títol de la carta, "les anciennes et nouvelles bornes" dels reialmes d'Espanya i

França. A la Val d'Aran sembla sobreentendre's que la vella frontera l'assignava a França i la nova a Espanya. Andorra, en els dos mapes estudiats, està cartografiada com pertanyent a Catalunya.

Du Val assenyala particularment les principals seus episcopals i destaca amb diferent tipus de lletra les capitals de les vegueries, a excepció de Camprodon, però en cap cas no delimita els territoris corresponents. En canvi, dóna la toponímia de les comarques següents: Ampurdan, Aspres (a la Noguera al sud d'Àger; probablement per la batalla), Aspres (al Rosselló), Bages, Camp de Tarragona, Capsir, Cerdagne, Osona, Pallares (Pallars), Panades, Plaine d'Urgel, la Selva, Valles, Val d'Aran, Val-Spir (Vallespir) i Vall d'Andorra (hem conservat la toponímia original en aquesta relació).

Aspecte decoratiu de les cartes

Per bé que les dues cartes corresponen a una mateixa època, són ben diferents en l'aspecte ornamental. Des del punt de vista de la perfecció del gravat, el mapa de Sanson és superior. No endebades el seu gravador

fou Ludovic Cordier, que hom considera un dels millors artistes de l'època en aquesta mena de treballs. La decoració de la carta de Sanson és de tipus netament classicista i, com de costum en els mapes de l'autor, l'ornamentació se centra en la cartel·la que emmarca el títol, en la qual predominen els motius florals i hi ha dues figures femenines.

El mapa de Du Val, produït disset anys més tard, té un regust arcaïtzant. La cartel·la que enquadra el títol està encapçalada amb l'escut del cap i casal de Catalunya i presenta com a motiu anecdòtic un arcabusser que dispara la seva arma, qui sap si com al·legoria al bandolerisme, tan corrent en el segle XVII a la nostra terra, o a les guerres que foren denominador comú al llarg del segle entre França i Espanya. Una altra cartel·la que conté l'escala és més senzilla i està ornada amb motius florals. Finalment, potser el detall ornamental més bonic és un vaixell solcant les aigües del Mar Mediterrani. Amb tot, el gravat és menys reeixit que el del mapa de Sanson i no en coneixem l'autor, si bé en molts casos n'era el propi cartògraf. Però en la present ocasió no podem pas assegurar-ho.

Toponímia comparada

El mapa de Sanson conté 383 topònims de llocs habitats, i el de Du Val, 388. El conjunt de les dues cartes aplega 514 noms diferents, dels quals 449 corresponen a Catalunya, 63 al Rosselló i dos a Andorra. La *taula 5* els detalla per ordre alfabètic referit a la toponímia actual. A Catalunya, ultra el topònim, s'indica l'ajuntament al que pertany, la comarca i els topònims corresponents en les dues cartes analitzades. En el cas del mapa de Sanson, s'hi fa constar la vegueria i la sots-vegueria corresponents (aquesta entre parèntesi). Al Rosselló indiquem el topònim francès actual, el topònim català i, així mateix, la comarca i la vegueria corresponents. A la columna "Remarques" hom assenyala algunes anomalies trobades en els mapes respecte de la col·locació dels pobles, així com altres detalls i, en el cas d'atribució del topònim, aquesta circumstància.

Data de recepció de l'original: 04.91

BIBLIOGRAFIA

- Aedos (ed.): *Diccionari nomenclàtor de pobles i poblats de Catalunya*. Editorial Aedos (2a ed.). Barcelona, 1964.
- ALMERICH, LLUÍS: *Els castells de Catalunya*. Ed. Millà. Barcelona, 1984.
- Alpina (ed.): *Mapa de Catalunya. Toponímia catalana, escala 1:250 000*. Editorial Alpina. Granollers, 1974.
- BARELLA, ALBERT: *La cartografia antiga de Catalunya i sus artífices*, 77 pàgs. CSIC. Barcelona, 1977.
- BARELLA, ALBERT: "D'Ortèlius a Gusesfeld. Una anàlisi dels mapes de Catalunya de petit format dels segles XVII i XVIII", a *Memòries de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona*. Barcelona, 1978.
- BURON, VICENÇ: *Esglésies romàniques catalanes*. Artstudi Edicions (2a ed.). Barcelona, 1980.
- COLOMER, IGNASI M.: *Els cent primers mapes del Principat de Catalunya. Segles XVI-XIX*. Arxiu Bibliogràfic de la Unió Excursionista de Catalunya. Barcelona, 1966.
- COLOMER, IGNASI M.: *Cartografia de Catalunya i dels Països Catalans*. Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona, 1989.
- Diàfora (ed.): *Atlas de Catalunya. Geogràfic, econòmic i històric*. Diàfora SA. Barcelona, 1974.
- Diputació Provincial de Barcelona: *Mapa de Catalunya, escala 1:200 000*. Barcelona, 1975.

- DU VAL, PIERRE: *La Principauté de Catalogne et le Comté du Roussillon*, ... París, 1677.
- Enciclopèdia Catalana (ed.): *Gran geografia comarcal de Catalunya*. Barcelona, 1981-1985.
- Enciclopèdia Catalana (ed.): *Atlas universal català*. Barcelona, 1982.
- Generalitat de Catalunya: *Mapa de Catalunya, escala 1:200 000*. Barcelona, 1935.
- Generalitat de Catalunya: *La divisió territorial de Catalunya*. Conselleria d'Economia (reedició facsimil de l'edició original de 1937). Barcelona, 1977.
- Institut Cartogràfic de Catalunya: *Mapa topogràfic de Catalunya, escala 1:250 000*. Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Barcelona, 1982.
- IGLÉSIES, JOSEP: *El fogatge de 1553*. Fundació Vives Casajuana. Barcelona, 1979.
- IGLÉSIES, JOSEP: *La divisió comarcal catalana*. Ed. Bruguera SA. Barcelona, 1967.
- IGLÉSIES, JOSEP: "Avance sobre el movimiento y de distribución comarcal de la población de Catalunya entre 1960 y 1970", a *Memòries de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona*. Barcelona, 1973.
- Institut Cartogràfic de Catalunya: *Cartografia de Catalunya. Segles XVII i XVIII: exposició IMCOS 1986*. Generalitat de Catalunya, Departament de Política

- Territorial i Obres Públiques. Barcelona, 1986.
- Institut Géographique National: *Carte Touristique, escala 1:100 000*, fulls 71 i 72. París, 1974.
- LISTER, RAYMOND: *How to Identify Old Maps and Globes*. G. Bell and Sons Ltd. Londres, 1970.
- LISTER, RAYMOND: *Antique Maps and Their Cartographers*. G. Bell and Sons Ltd. Londres, 1970.
- LÓPEZ, TOMÁS: *Mapa de Cataluña*. 1776.
- SANSON, NICOLAS: *Principauté de Catalogne*, ... París, 1660.
- Servicio Geográfico del Ejército: *Mapa Militar de España, escala 1:100 000*, fulls corresponents a Catalunya. Madrid.
- SKELTON, R.A.: *Decorative Printed Maps of the 15th to 18th Centuries*. Spring Books. Londres, 1966.
- SOLÉ I SABARIS, LLUÍS: *Geografia de Catalunya*. Editorial Aedos. Barcelona, 1968-1974.
- SOLÉ I SABARIS, LLUÍS: *Los Pirineos*. Editorial Alberto Martín. Barcelona, 1951.
- TOOLEY, R.V.: *Maps and Mapmakers*. B.T. Batsford Ltd. Londres, 1970.
- TOOLEY, R.V.: *Tooley's Dictionary of Mapmakers*. Map Collectors Publ. Ltd. Tring, Hertfordshire. Anglaterra, 1979.
- VILA, MARC AURELI: *Els municipis de Catalunya*. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 1982.

Empezar sobre una base sólida

Cuando se están estableciendo las bases para la construcción de un edificio o autopista o de un sistema completo de información geográfica, se necesita una tecnología avanzada en topografía y cartografía. Existe un sistema suficientemente flexible que contiene una amplia gama de aplicaciones; una solución que resuelve todas las necesidades de captura de datos: INTERGRAPH.

Una base sólida para su proyecto

Para mejorar la eficacia en los proyectos o levantamientos para ingeniería, se requiere:

- ☐ Conexión con libretas electrónicas.
- ☐ Diseño parametrizado.
- ☐ Proyecto, simulación y cálculo de redes geodésicas.
- ☐ Modelos digitales del terreno.
- ☐ Aplicaciones para la implantación y diseño en ingeniería.
- ☐ Aplicaciones para cálculo y análisis de movimiento de tierras.

INTERGRAPH ofrece estas herramientas como parte de un sistema total e integrado, para la captura, gestión, análisis y presentación de información geográfica. Con INTERGRAPH, todos los ficheros relacionados con un proyecto forman parte de una base de datos única. La información compartida ayuda a los distintos departamentos a comunicarse adecuadamente, evitando la duplicación de datos, mejorando la productividad.

Un compromiso sólido de formación y asistencia

Para INTERGRAPH, la formación y asistencia al usuario son temas prioritarios. A partir del conocimiento de las tareas cotidianas en topografía e ingeniería, se consigue mejorar la productividad y la eficacia, introduciendo adecuadamente los gráficos interactivos. Este compromiso con el usuario ha convertido a INTERGRAPH en el líder mundial en cartografía asistida por ordenador.

Empezar con INTERGRAPH supone establecer una base sólida, para cualquier proyecto en topografía, ingeniería o cartografía.

Un sistema único. Todas las soluciones.

Para más información, dirigirse a:
INTERGRAPH ESPAÑA, S.A.
C/. Gobelás, 47-49 LA FLORIDA
28023 MADRID Tel.: 91 - 372 80 17
EDIFICIO UNIBER c/. Aribau, 197-199
08021 BARCELONA Tel.: 93 - 200 52 99
c/. Las Mercedes, 8 48930 LAS ARENAS
GETXO (VIZCAYA) Tel.: 94 - 463 40 66